

GER

71

Februar 2010

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 71

21. årgang – februar 2010

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s**Oplag:** 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
- (b) at udgive skrifter om mongolerne,
- (c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
- (d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
- (e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@pc.dk

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 3322 3728
fax: 3322 3726
email: jk@cadaid.dk

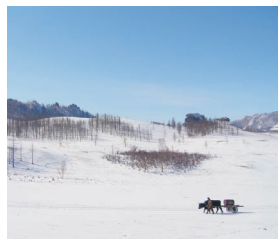
NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:**Kontingent:**

150 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
250 kr. for husstandsmedlemskab.
500 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Smukt og fredeligt ser det ud på dette motiv fra Terelj, øst for Ulaanbaatar 2006. Men i år er den mongolske vinter ekstrem hård. Voldsomme storme, udbredt snefald og ubarmhertig kulde gør tilværelsen livsfarlig for nomaderne. Millioner af husdyr sulter ihjel af mangel på græs. Sommerens tørke i kombination med vinterens snemængder danner den giftige cocktail: Zud.

Foto: Kok Leng Yeo

Indhold

Rejsebrev fra Kyzyl i Tuva	3
At bo og arbejde i en kummefryser	6
Mine mongolske rødder	8
Beduiner i Gobi	10
Mongolsk strubebesang er et hit	11
Metal-Tigerens år	12
Aktuelt	
Nytårsønsker ved Tigerens år	19
Perspektiverne for	
Mongoliets uran	20
Mongoliet hærges af zud	21
T. Elbegdorjs tale ved COP15	22
DMS nyt	23

Rejsebrev fra Kyzyl i Tuva

Torsdag den 5. november 2009 fløj jeg til Moskva for at begynde en foredragsrejse til forskellige Diamondway-centre og grupper i den østligste del af Rusland kaldet *Far East*.

Diamond Way er dels den engelske betegnelse for Buddhas højeste belæringer, *Vajrayana*, der i sin helhed kun er overleveret i Tibetansk Buddhisme, men her er det navnet på et verdensomspændende netværk af centre og grupper, som under ledelse af den danske lama Ole Nydahl praktiserer belæringer og meditationer fra den tibetanske skole *Karma Kadjy*.

Det var ikke første gang, jeg rejste med den transsibiriske jernbane og stod af på alle de store stationer, hvor der er Diamondway-buddhister, som Vladivostok, Khabarovsk, Ulan Ude og Irkutsk, men denne gang skulle jeg for første gang besøge Uzhno-Sakhalinsk, Yakutsk og Kyzyl i Tuva. Denne lille beretning fortæller om mit 2-dages besøg i Kyzyl, hovedstaden i republikken Tuva i Den Russiske Føderation.

Min oversætter Misha og jeg endrede en ældre, noget ramponeret bus i Abakan kl. 7 om morgenen for at begynde rejsen til Kyzyl. Vore buddhistvenner i Abakan havde fortalt os, at rejsen ville være 10 timer med små stop undervejs. Udenfor var temperaturen minus 20 grader.

Den var ikke meget højere inde i bussen. Det varede mange timer før bussens varmesystem kortvarigt bragte temperaturen op på normal. Det var ikke meget vi så af det smukke bjerglandskab, vi kørte igennem, for ruderne var dækket af is indvendigt, og forruden var halvt dækket af et tæppe. Vejen var forbavsende godt ryddet for sne, og på en strækning med særlig lavinefare kørte vi simpelthen i en betontunnel.

Bussen kørte ind i Kyzyl præcis kl. 17. På busholdepladsen blev vi modtaget af Uran, den lokale repræsentant for Diamondway-buddhismen. Uran var gift og havde to små børn. Han arbejdede i en bank. Han talte en smule engelsk og var meget energisk. Han ville gerne have, at min oversætter Misha kørte hans lille japanske stationcar, for uvist af hvilken grund var hans kørekort inddraget. Misha havde efter eget udsagn »købt« sit kørekort i Moskva.

Efter nogen ubehjælpelig kørsel i den sædvanlige trafik i russiske byer stoppede vi ved et stort cafeteria, hvor Uran inviterede os på aftenmad. Jeg kendte godt den slags steder fra andre byer. Det er virkelig gode spisesteder med selvbetjening og masser af forskellige varme retter til en efter danske forhold billig pris. Dette sted virkede ret nyt med

Monumentet der markerer Asiens geografiske midtpunkt.

et par store fladskærme med populære fjernsynsprogrammer kørende. Gæsterne var overvejende unge tuviner. Pigerne var, som overalt i Rusland, med flot makeup, i moderigtigt tøj og støvler med høje hæle. Det var sjovt at se alle disse runde mongolske ansigter i den kulisser.

Bagefter kørte vi hen til centret, altså det buddhistiske center, som var indrettet i en lille treværelses lejlighed i en noget forfalden ejendom. Indrettet er nu så meget sagt: lejligheden var ganske vist næsten færdigrenoveret, men af møbler var der kun en sovesofa i et værelse og

En seværdighed i Kyzyl er dette buddhistiske tempel.

en gammel lænestol i det største værelse, som var stedet, hvor jeg holdt mine to foredrag. Denne første aften kom der i alt seks mennesker til et introduktionsforedrag, deriblandt Uran, hans kone og hans forældre. Foreløbig bliver vores Karma Kadjy funderede buddhisme ikke en konkurrent til Gelugpa-skolen, som er den altdominerende buddhistiske tro i Tuva.

Den følgende dag var afsat til sightseeing, men først kørte Uran os igen hen til cafeteriet, hvor vi indtog en dejlig frokost. Første mål på en tur til Kyzyls seværdigheder var et mindre kloster eller et buddhistisk tempel med tilhørende bygninger. Døren til selve templet var låst, men vi gik ind i sidebygningen, hvor der var en lille butik med hellige effekter, og hvor der var et livligt leben, mange mænd, kvinder og børn sad eller stod omkring. Jeg fik det indtryk, at det drejede sig om en art rådgivningstjeneste, som fandt sted dér, men jeg spurgte ikke. Uran fandt en munk, han kendte, som lukkede os ind i templet. Herinde så

der ud som i ethvert tibetansk buddhistisk tempelrum, kun var der midt i lokalet udstillet en model af et større klosterprojekt, som man gerne ville opføre et eller andet sted.

Udenfor tempelkomplekset fik vi et kort glimt af en korpulent herre i munketøj, som steg ind i en stor firehjulstrækker. Uran fortalte os, at vi havde set den øverste gejstlige myndighed i Tuva, lidt svarende til Hambu Lama i Buryatien.

Dernæst gik turen videre til det mindesmærke, som angiver Asiens midtpunkt. Det var hundekoldt, nogle og tyve grader minus, men jeg og oversætter Misha lod os forevige ved »skulpturen«. Videre gennem byen bemærkede vi igen, at bygningerne her var mere velholdte, end vi var vant til at se i Rusland, og man var heller ikke bange for at male husene i flotte grønne, gule og rosa, ja, alle farver. Der var simpelthen en hyggelig stemning i denne her by. Man havde også en tanke for at bevare de gamle træbygninger i fin stand. Jo, vi var enige om, at vi befandt os i et helt lille Shangri la.

I templet overvåger HH Dalai Lama en model af et planlagt klosteranlæg.

Det flotte nye Nationalmuseum adskilte sig indeni ikke fra de andre lignende museer, jeg havde besøgt på denne rejse. Udstillingerne var ordnet på den måde, at den besøgende på sin tur gennem salene foretog en »rejse« gennem tiden fra præhistorisk tid til nutiden. Her og der var der så etableret små boliger eller stuer med møbler og ting fra diverse »tidslommer«. Billetsælgeren var ikke meget for at acceptere, at jeg ikke var udlænding og derfor fritaget for at betale den højere turistpris.

Nu var mit behov for kulturelle oplevelser også dækket, så videre gik det til det populære cafeteria før aftenens foredrag skulle begynde kl. 19. Der var to nye unge kvinder blandt den lille tilhørerskare, og de var ikke for generte til at stille spørgsmål. Aftenen blev lidt mere livlig end den foregående. Som overalt i Rusland havde der efter

Sovjetunionens fald også i Tuva været mange forskellige »åndelige« tilbud, så kvinderne havde afprøvet transcendental meditation, en slags hinduisme.

Det blev besluttet, at tilbageturen til Abakan skulle være mere komfortabel, så det betød, at vi næste formiddag blev kørt hen til en holdeplads for de små hurtige busser og firehjulstrækkere, som tilbage lagde turen på »kun« 5-6 timer. Uran, vores omsorgsfulde vært, forhandlede en pris på plads, og mens føreren ventede på de resterende tre passagerer til at fylde bilen op, af lagde vi et sidste mættende besøg i cafeteriaet. Efter en rørende afsked med Uran, som var meget taknemmelig over mit besøg, forlod vi Kyzyl. Det sidste indtryk af dette »anderledes« sted i Rusland, var det stop chaufføren gjorde ved en smuk stupa, der markerede indgangen til byen eller i dette tilfælde afskeden.

Formentlig for at opnå beskyttelse på køreturen gennem bjergene gik chaufføren ud af bilen og gik flere gange rundt om dette velkendte buddhistiske monument, og som gode, rettroende buddhister gjorde vi ham naturligvis følgeskab.

Køreturen var hurtig og komfortabel. Denne gang kunne vi virkelig beundre den smukke natur, skove og bjerge dækket af glitrende sne. Vi var enige om, at Tuva var noget ganske særligt. ■

Tekst og foto:
Leif Borup Andersen

I Ger 47 fra dec. 2003 kan man læse mere om den russiske republik Tuva.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tuva>
<http://en.tuvaonline.ru>

Mine arbejdskolleger fra kontoret: Fra venstre Zorigoo, Gunjee, mig og Njamaa.

At bo og arbejde i en kummefryser

Dzud – et ord som først rigtig giver mening efter at have oplevet mongolsk vinter på tæt hold. Men efter at have boet og arbejdet i Ulaanbaatar i over 3 måneder er dzud og tocifrede minusgrader blevet en fast del af hverdagen ligesom de mange udfordrende arbejdsopgaver på Presseinstituttet.

Bidende kulde, tykke frakker og snedækket landskab. Vinteren slår på trommer i Mongoliet med temperaturer, der kan gøre selv en isbjørn forkølet. Som uerfaren dansker, udstyret med kun én badevinge og uden kendskab til livet i en kummefryser, er Mongoliet en omvæltning af de helt store. Men workshops og undervisning for journaliststuderende på Presseinstituttet i Ulaanbaatar fyrrer op under gåpåmodet, og indtil videre har mit ophold i Chinggis' land været blandet med unikke, alternative og udfordrende oplevelser.

Efter en lidt overrumplende start med opgaver som »Find de 10 selskaber i verden som bruger flest penge på reklamer« og »Forbedr 6 media management workshops for

ledere i aviser på en uge«, har jeg nu fundet min anden badevinge. Jeg flyder igen ovenpå og mine opgaver på Presseinstituttet orienterer sig mere mod undervisning og workshops om journalistik og samfund. Derudover har jeg fået til opgave at undervise de ansatte i engelsk. Skal efter sigende også jonglere med engelske glosser for de journaliststuderende her på Presseinstituttet, men er p.t. den eneste som ikke har modtaget det stykke info. Håber dog at denne event også når *mit* skrivebord.

Generelt er oplysninger, beske-der og andre informative meddelel-

ser ikke en integreret norm, men noget som dumper ned engang imellem. Det oplevede jeg også som engelskunderviser på *Globe Leadership University*, hvor jeg arbejdede for en kort stund i starten af mit ophold i november.

For det meste er information en selvhenter, så jeg har lært at være anmassende på en høflig måde og i

Presseinstituttet i Ulaanbaatar hvor jeg har arbejdet som underviser og oplægs-holder siden 1. november 2009.

De ansatte på Presseinstituttet.

en lind strøm af mails omformulere spørgsmål, der kan lokke nogle deadlines og noget struktur ud af mine chefer. Én ting, som jeg nemlig hurtigt har suget til mig, er, at hvis man er afventende, kommer man ingen vegne – om det så er i køen til kantinen på Presseinstituttet, i trafikken eller i supermarkedet. Og selvom arbejds erfaringen kun har lidt over 3 måneder på bagen, står det alligevel klart, hvor udviklet et mase-gen mange mongoler er udstyret med. Er imidlertid lærenem og maser i takt med kulturen på dette område.

Udover en tillært maseteknik falder det heldigvis mere naturligt at rokke i takt med kulturen på en række andre områder. På kontoret og blandt kollegaer er smil, glade mi-

ner og imødekommenhed så positive indspark, at de vipper både afslappede forhold til struktur, information og sågar polarkulden af pinden.

Jeg har aldrig mødt så mange hvide tandsæt og så meget venlighed. Nogle af dem må være kronisk glade, som jo ikke er den værste skavank at kunne skrive på sit cv. De smiler når de hilser, når de snakker, når de danser, og når de engelske ord viser sig at give helt nyt liv til en sætning. Eksempelvis er der ofte gulvboller (floor) og ikke melboller (flour) i suppen, ligesom de også drikker en masse bjørne (bear) og ikke øl (beer).

Med det gode humør de ansatte på Presseinstituttet lægger for dagen, bliver arbejdsopgaverne lidt

sjovere at gå til, arbejdspladsen et sjovere sted at være og kulden nemmere at håndtere. Nok holder vinteren alle inden døre, men selskabet indenfor kan selv en dzud ikke nedkøle.

Jeg bliver nok aldrig helt hærdet til mongolsk vinter, og indtil foråret kommer, vil jeg knappe jakken godt til og lade mig smitte af de mange smil, mens jeg venter på, at dzud'en går i vinterhi og vejret vender med forårstemperaturer helt op til 0 grader...

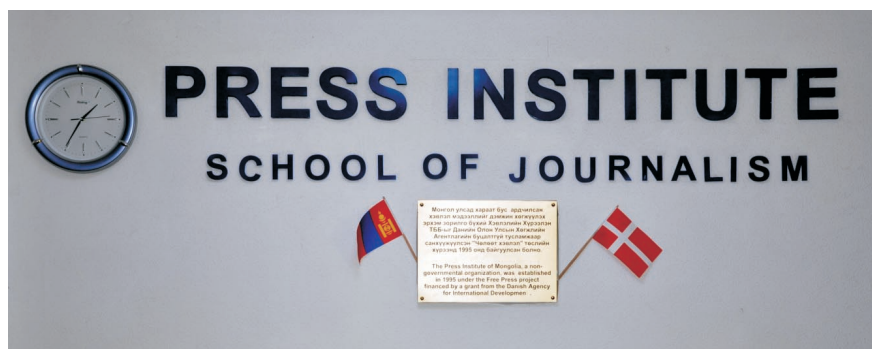
Tekst og foto:
Louise Boo Jespersen
louiseboo@gmail.com

Presseinstituttet

- Presseinstituttet er en selvstændig NGO-organisation oprettet i 1995 med støtte fra DANIDA.
- Presseinstituttet udfylder to roller: 1) Uddanner journalister på bachelor- og diplomniveau, 2) Forbedrer kvaliteten i mongolske medier og udvikler og træner mediearbejdere.
- Forbedring af mongolske medier foregår gennem research, undersøgelser, rapporter og oplysning til mediebranchen og folket.
- Udvikling og træning af mediearbejdere foregår gennem workshops og rundborde diskussioner med emner som mediernes rolle, mediesammen sætning, kritisk tænkning mm.

Louise Boo Jespersen

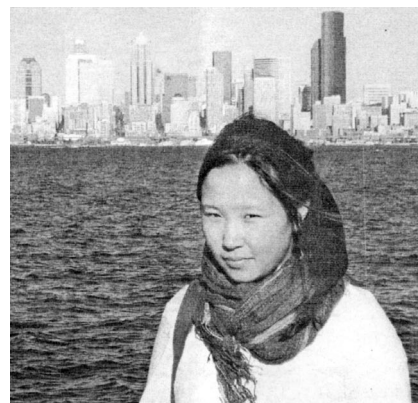
- I efteråret 2009 færdiggjorde jeg min uddannelse som journalist inden for det samfundsvidenskabelige område.
- Gennem en mongolsk case om pressefrihed blev jeg inspireret og bestemte mig for at rejse hertil for at opleve landet og samle arbejds erfaring.
- Min plan er at blive boende i Mongoliet til august 2010.

Mine mongolske rødder

Med det mongolske strengeinstrument 'morin khuur' som metafor reflekterer den unge studerende Khongor Bayar over sit liv som multikulturel verdensborger med rødderne dybt nede i den mongolske folkesjæl.

Når jeg får stillet spørgsmålet: »Hvem er du?« – et spørgsmål så direkte, at man ikke ved, hvad man skal svare – kæder jeg det ubevidst sammen med spørgsmålet: »Hvor kommer du fra?« Og ja, mit land, min kultur, mine landsmænd, min hjemstavn bestemmer min identitet, mine tanker og holdninger. Men så spørger jeg mig selv, hvor jeg kommer fra? Er der et bestemt sted jeg kan pege på og sige: det er dér, jeg kommer fra?

Lige fra mine bedsteforældres generation har familiens medlemmer studeret i fremmede lande, lært om forskellige kulturer og bosat sig over hele kloden. Jeg husker, at jeg for 9 år siden sad med et billede af hele min familie i hånden, mere end 23 personer. Efter i årevis at have været spredt for alle vinde havde de endelig fundet sammen i nogle få dage. Alle var de optaget af noget: min tante forsøgte, som sædvanligt, at få folk til at smile, alle børnebørnene stod med glade ansigter i baggrunden, alle undtagen mig selv havde arvet min bedstemors gen for høje mennesker. Mine forældre forekom usædvanligt rolige, som forsøgte de at fastholde dette sjældne øjeblik. Mine bedsteforældre så ud som de lykkeligste af os alle.

Min familie minder mig om et orkester af *morin khuur*, hestehovedviolin. Ligesom *morin khuur* er ikke to af os ens. Vi er alle enestående og alligevel af samme slags.

Ligesom *morin khuur* har vi to strenge, to identiteter, to forskellige kulturer, som vi hver især bærer med os. Og ligesom *morin khuur* bliver vi kun levende og skaber skøn musik, når der bliver spillet på begge strenge.

Det ligger i mit blod, at jeg ikke præcist ved, hvor jeg kommer fra, at jeg stammer fra flere steder. Jeg blev født og voksede op i Mongoliet, i det meste af mit liv har jeg skullet lære om Rusland og nu – i de vigtigste dannelsesår inden jeg bliver voksen – lever jeg i Amerika. Derfor kan mit svar på spørgsmålet: »Hvor kommer du fra?« ikke besvares med en simpel oplysning om, hvor min hjemstavn ligger, fordi »hjem« for mig overskrider de geografiske grænser og er dér, jeg hører til, og de mennesker, jeg hører sammen med.

Det ligger helt fast, at jeg først og fremmest er mongol. Der er ingen eller intet, der kan så tvivl om den store kærlighed og stolthed, jeg føler for mit fædreland. Det er dér, jeg blev født, og dér hvor jeg tilbragte 15 ud af mit livs 18 år. Som de fleste mongoler kan min fysik beskrives som stærk og robust, med en passende højde og naturlig udviklet muskulatur. Jeg har høje kindben, orientalske øjne og tykt, bølget, sort hår.

Men bortset fra de overfladiske kendetegn er jeg af hjertet en sand mongol: Vi som folk sætter pris på

humoristisk sans og en værdig optræden, og med arven fra vores liv som nomader, har vi en dybt forankret sans for sociale relationer og hjælpsomhed og en åndeligt præget respekt for naturens kræfter.

Som alle mongolske børn fik jeg som ganske lille fortalt folkeeventyr. Jeg voksede op med ånden og visdommen i de gamle fortællinger, der stammer fra vores forfædre. Jeg var fascineret af en gammel fortælling om en kamel, der konkurrerer med en mus om det privilegium, det vil være at blive optaget som medlem af dyrekredsens 12 dyr. På trods af sin uhyre størrelse er kamelen et meget fint dyr: tilbageholdende, venligt, generøst og tillidsfuldt over for andre. Men den lille mus viser sig at være snedigere, så den skaffer sig ind i dyrekredsen. Det glæder kamelen sig over på musens vegne, og derfor bliver den belønnet af Buddha. Kamelen skal aldrig blive glemmt, og den vil være repræsenteret i den mongolske kalender ved at have én egenskab fra hver af de 12 dyr: harens næse, hesten manke, grisens hale osv.

Dette folkeeventyr lærte mig, at mens det er enormt vigtigt at være venlig, så kan en skarp hjerne nogle gange skabe store resultater. Det er også vigtigt at acceptere sine egne nederlag og glæde sig over andres fremgang.

Som de fleste andre mongoler er jeg tilbageholdende og viser nødigt

mine følelser. Som mine landsmænd er jeg beskeden og siger kun min mening, hvis jeg bliver spurgt. Desuden er jeg mongol, fordi jeg elsker kød og ikke kan forestille mig at spise vegetarmad ret længe ad gangen.

Men jeg har også hjemme andetsteds. Efter at have brugt det meste af mit liv på at lære russisk og studere russisk historie, kultur og russisk tankegang betragter jeg mig som indfødt blandt russere.

Jeg er russisk i en sådan grad, at jeg bliver frustreret, hvis nogen siger noget nedsættende om Rusland. Til gengæld bliver jeg rørt til tårer, når russiske atleter vinder medaljer ved olympiaden, og den russiske nationalmelodi lyder. Jeg ved, at »hænge nudler på sit øre« er en talemåde for at lyve, og hvis russere taler om noget godt, der skal komme, siger de »Tfu-tfu-tfu« som spyttede de over den venstre skulder for at sikre sig mod uheld.

Når vi taler russisk med familie og venner, putter vi altid tilfældige engelske ord ind i sætningerne, eller det modsatte: tilføjer russiske gloser, når vi taler engelsk – blot fordi det er lettere at kommunikere på den måde i stedet for altid at lede efter det rette ord i et bestemt sprog. Jeg læser næsten altid russisk litteratur og kommer cremefraiche på alt, hvad jeg spiser.

Efter at have tilbragt noget af min barndom og teenageår i USA har amerikanske værdier og kvaliteter haft en virkning på mit syn på verden. Da jeg kom til *The Northwest School* efter i årevis at have fået fortalt, hvordan jeg skulle opføre mig i en russisk skole, blev jeg chokeret over den store grad af individuel frihed, som de studerende havde her. Ikke blot sagde de deres mening, de var også modne nok til at danne deres meninger på egen hånd. Nu fattet jeg knap nok, at jeg hører til blandt dem – dem der selvsikkert tager stilling til tingene og som føler,

at de spiller en vigtig rolle i samfundet.

Jeg må lige sige, at jeg altid har accepteret meningsforskelle, men at opleve det enorme udbud af ideer, forudsætninger og sædvaner samlet på ét sted, påvirkede mig på flere måder, som jeg endnu har til gode at udforske.

Jeg var også meget overrasket over amerikanernes sans for vittigheder. I Mongoliet ler vi af vittigheder,

der, der bunder i letgenkendelige situationer fra dagliglivet, som når man fx træder i sine egne snørebånd eller bliver involveret i forskellige fupnumre. Amerikanerne derimod foretrækker politiske vittigheder og elsker at lege med ordene. Skønt jeg stadig ikke synes, at de fleste amerikanske vittigheder er sjove, forstår jeg nu, hvad det er, der gør dem sjove for amerikanerne – mig og min lillebror synes særlig godt om *knock-knock-jokes*.

Efter at jeg kom til *The Northwest School* blev jeg puttet ind i det almindelige program i stedet for ESL-programmet [med særlig vægt på engelskundervisning for udenlandske elever – red.]. Derfor fandt jeg mig selv fanget mellem to grupper, to kulturer – det lokale og det

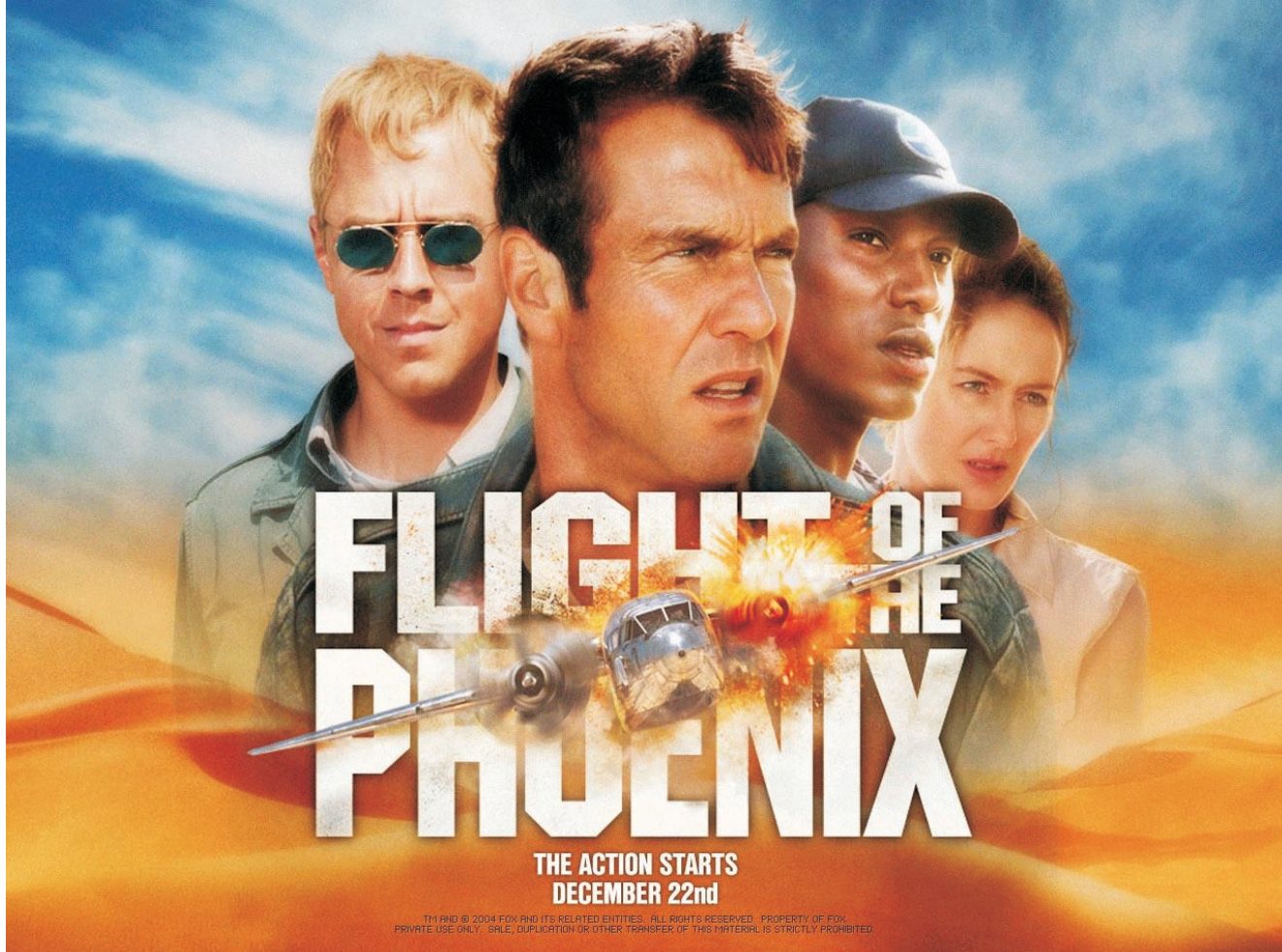
internationale fællesskab – og havde svært ved at skabe forbindelser til begge grupper. 3 år senere ser jeg det som en fordel: Efter at jeg har lært at omfavne min egen multikulturelle identitet, er jeg bevidst om, at jeg kan forholde mig til begge grupper – høre til dem begge.

Under den seneste *Senior Challenge Trip*, som jeg foretog sammen med klassen, blev jeg klar over, hvor meget jeg holdt af mine klassekammerater og lærerne på skolen. For et par år siden ville jeg ikke have troet, at jeg kunne blive så fortrolige med mennesker, som i virkeligheden stadig er fremmede for mig.

Når jeg ser på familieportrættet – vores eget orkester – fornemmer jeg tydeligt, at vi er en gruppe nomader. Jeg er en nomade, som har en familie af andre nomader, der forstår mig og støtter mig. Jeg er en nomade, hvis sind vandrer fra sted til sted, gennem alle de forskellige mennesker, erindringer og drømme fra alle de steder, der gør mig til den, jeg er. Jeg er ikke en nomade, der flytter efter årstiderne i søgen efter føde og ly, men en nomade, der fri for alle begrænsninger rejser, så snart hjertet kalder. Jeg er en nomade, der spiller på hestehovedviolins to strenge. Jeg er en nomade, en ganske særlig én – for jeg har et sted jeg hører hjemme. ■

Khongor Bayar
The Mongol Messenger
44(956):11 – 04.11.09

The Northwest School er en internationalt orienteret uddannelsesinstitution med hjemsted i Seattle, Washington.

Beduiner i Gobi

I 2004 genindspillede man en film (*Flight of the Phoenix*) fra 1965 (*The Flight of the Phoenix*). Plottet i 2004-udgaven er, at et hold barske oliefolk skal hentes fra en olieboring, som ikke har givet resultat i Mongoliet. På vej tilbage til Beijing flyver maskinen ind i en voldsom sandstorm og må nødlande i Gobi. Efter masser af menneskelige problemer presses de nødstedte til at ombygge det havarerede flyvrage og flyve bort i det hjemmelavede fly.

På stedet, hvor flyet nødlander, er der sand, sand og atter sand. Selv mens det flyver lavt, er der bare sand og sand. Den opmærksomme beskuer kommer hurtigt til at tænke på, at kun 3% af Gobi er dækket af store sandklitter. Filmen er da heller ikke optaget i Mongoliet, hverken indre eller ydre, men i Namibia i Sydafrika. – Interessant er det, at 1965-udgaven faktisk foregår i Sahara, hvor der forekommer store

sanddækkede landskaber, og det derfor ville være et rigtigere sted for historien at foregå. Dog blev 1965-udgaven filmet i Californien.

Der er nogle onde halvmaskerede indfødte nomader uden dyr og filttelte, som de nødstedte kommer i kontakt med. Disse »mongoler« ridder på araberheste med almindelig sadel. Altså ikke mongolske heste, som det ville forventes, hvis man var i Gobi. Ansigterne er gemt med blåt tørklæde, som tuaregerne bruger det i Nordafrika. De vilde »mongolske« nomader er ikke klædt i dell, men mere almindeligt etnisk tøj. Nogle har hatte på, der kunne være mongolske, andre har kirgiser-hatte på.

Så som filmen skrider frem, opdager man, at den har mindre og mindre med Mongoliet at gøre. Faktisk er det eneste mongolske i den, at man påstår det foregår i Gobi-ørkenen. **RG**

Piloten Frank Towns foran sit nødlandede Fairchild C-119 fragtfly i »Gobi«-ørkenen.

FLIGHT OF THE PHOENIX

20th Century Fox - 2004
Spillelængde: 113 min.

Instruktør: John Moore

Medvirkende: Dennis Quaid, Tyrese Gibson, Giovanni Ribisi, Miranda Otto, Tony Curran, Sticky Fingaz, Jacob Vargas, Hugh Laurie, Scott Michael Campbell, Kevork Malikyan

Manuskriptforfattere: Scott Frank, Edward Burns

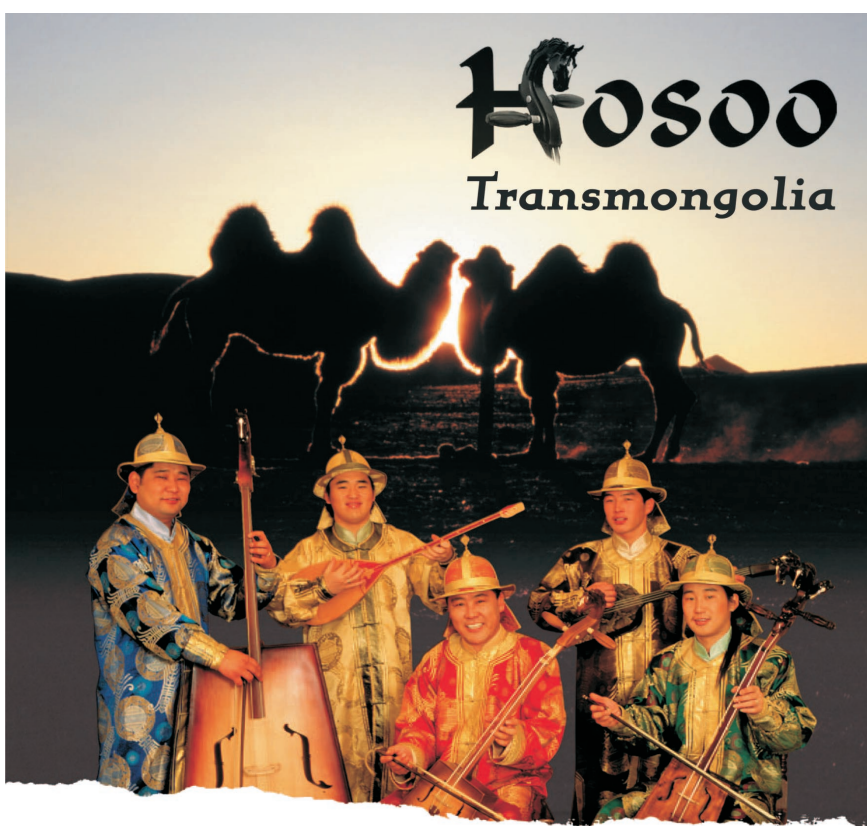
Forfatter: Elleston Trevor

DVD-udgave med danske undertekster set på nettet til 50 kr.

Mongolsk strubesang er et hit

En af Mongoliets førende strubesangere Hosoo besøger Danmark i marts måned, hvor han giver koncerter med sit ensemble Transmongolia.

Der venter publikum en helt speciel oplevelse, når strubesangeren Hosoo fra Mongoliet i marts gæster Danmark sammen med sit ensemble *Transmongolia*.

De giver koncerter i Viborg 6. marts og København 7. marts, og i weekenden 27.-28. marts medvirker Hosoo ved en workshop i Århus, arrangeret af *Teaterskolen Move'n Act*.

Her kan interesserede stifte nærmere bekendtskab med den særlige

sangteknik, der er udviklet på de store vidder i den vestlige del af Mongoliet, den østlige del af Kasakhstan og den sydlige del af republikken Tuva i Rusland.

Strubesang – også kaldet overtonesang, på mongolsk *höömii* – er en teknik, som tydeliggør stemmens overtoner. Overtoner høres normalt ikke som selvstændige toner, men er med til at give lyden karakter. Ved at benytte særlige vokaler og ved at ændre indstillingen af bl.a.

tunge og læber kan sangeren fremhæve bestemte overtoner, som fremhæves, mens grundtonen dæmpes. Overtonerne kan således bruges til at frembringe hørbare melodier.

Hosoo er kåret som Mongoliets bedste strubesanger. Intet under, for det synes, som om han behersker teknikken til nærmest fuldkommenhed. Han er således i stand til at frembringe hele tre toner på én gang.

Overtoneforstærket sang kendes flere steder i verden. Sangen har haft forskellige formål som fx formidling af nyheder, hjemkaldelse af husdyr, kommunikation med naturens ånder eller afdøde forfædre eller helbredelse. Tidligere var det i øvrigt forbeholdt mænd at synge strubesang. Myten og overtroen lød, at det kunne skade kvinders frugtbarhed og mulighed for at amme deres børn.

I dag dyrkes overtonesang af både mænd og kvinder, også i Vesteuropa, hvor den blandt andet bruges som hjælpemiddel til at løse op for psykisk betingede stemmeproblemer eller som en form for meditativ aktivitet, der giver ro i sindet. ■

Ejvind Koch Pedersen
Teaterskolen Move'n Act

Flere oplysninger om teaterskolens workshop 27.-28. marts:
www.movenact.dk

Hosoo's tyske hjemmeside:
www.hosoo.de

Hosoo er en af verdens førende inden for mongolsk strubesang. Han er opvokset i Tshandman Sum i Altai-bjergene i en familie af strubesangere. Allerede som 7-årig beherskede han disse udfordrende sangteknikker. I dag mestrer han *höömii* til »tunge-spidsen« og er flere gange udnævnt til bedste mongolske sanger i Ulaanbaatar.

Metal-Tigerens år

14. februar 2010 – 2. februar 2011

Østens nytår falder på anden nymåne efter vintersolhverv. Østens nytår vil derfor falde i slutningen af januar eller begyndelsen af februar. Østens kalendersystem med en cyklus på 60 år dannes af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, vildsvin) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). I tabellen side 18 kan du finde dit dyreår.

Østens månekalender blev startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. For hver 60 år går der en cyklus, som hver består af 5 enheder med 12 dyreår. En enhed starter med Rottens år og slutter med Grisens år. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Tigerens år

Tigerens år er en tid med dramatiske og ofte farlige forandringer. For nogle kommer der succes og eventyr. Det er et år med muligheder, men også et år, der kan bringe katastrofe, ulykke og tragedie. Rent faktisk vil ikke mange forblive upåvirkede af de begivenheder, der kommer til at ske i Tigeråret. Indtil nu er nogle af de største nyheder i dette århundrede opstået i et Tigerår.

2010 bliver en tid med intens aktivitet, betydelige ændringer og desværre også væbnet konflikt og kata-

strofe. Der vil i årets løb opstå konflikter og aggressive handlinger. Flere steder i verden, især i Mellemøsten, vil det komme til krigshandlinger. Herudover vil nogle af verdens udviklingslande opleve en tid med politisk ustabilitet, og der kan komme en voldsom strøm af militærkup. I modsætning til tidligere Tigerår vil det internationale pres og fordømmelse være så stærk, at mange konflikter bringes til en hurtig og effektiv afslutning.

Der bliver spændte situationer på det internationale plan, men mange af verdens ledere vil også blive udsat for betydeligt pres på hjemmefronten. Der vil være fraktioner, der kræver ændringer og flere rettighe-der. Nogle ledere vil også komme ud for, at der foretages undersøgelser af deres tidligere handlinger. I andre Tigerår har der været prominente politikere, som har trukket sig tilbage på grund af fortidens handlinger og på grund af politiske uoverensstemmelser. Politisk set vil 2010 blive et aktivt år. Det er nok værd at lægge mærke til, at begge verdenskrige brød ud i et Tigerår.

Forholdet mellem parterne på arbejdsmarkedet kommer også til at spille en vigtig rolle, og i mange lande kan der ske opbrud og strejker. Det er sandsynligt, at visse sektorer af arbejdsstyrken vil føre seriøse kampagner for lønforhøjelser, ændringer af lovgivningen eller andre forhold. Visse forslag inden for EU vil kunne give anledning til

stor uenighed blandt medlemslandene. Der kan sættes spørgsmålstegn ved forskellige politiske tiltag.

Tigeråret er tiden, hvor både naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer vil være sandsynlige. Selv vejret kan man ikke stole på. Der er udsigt til usædvanligt voldsomme orkaner og tyfoner.

Selv om året vil bringe tragedier med sig, er der også nogle yderst positive aspekter. Der vil ske en interessant udvikling på mange områder. Især bliver det et år med betydelige teknologiske fremskridt. Dette kunne betyde, at der bliver etableret flere »teknologiske landsbyer«. Fordi kommunikationen bliver forøget, og det bliver nemmere, vil flere og flere mennesker føle sig fristet til at arbejde hjemmefra. Der bliver fortsat flere og flere kabeltjenesteydelser. På hjemmeunderholdningsmarkedet vil der blive udbudt nye og mere raffinerede produkter. I årets løb vil der også blive flere tilbud på Internet, og et spil, der kan spilles »on-line«, kunne udvikle sig til den store dille over hele verden.

Tigerens år er også et år, der begrundet fornyelse og foretagsomhed, og der vil sandsynligvis blive introduceret mange interessante produkter, som vil appellere til et bredt udsnit af verdens befolkning. Desuden vil der komme ny og iøjnefaldende mode i butikkerne. Moden vil have klare farver og et smart design, der bliver populært. Tigerens år går ind for det dristige, det

klare og det prangende. Der kan også blive vist overdådige forestillinger på teatre og inden for film. Ved starten på et nyt årtusinde vil der blive annonceret projekter, der i sand Tigerstil bliver store og iøjnefaldende, og som på forhånd er udsat til at blive et kendetegn for tiden.

I årets løb bliver flere store byggeprojekter iværksat og afsluttet. Disse projekter kunne dreje sig om byfornyelse og udvikling af industriområder.

Hvad angår økonomiske aktiviteter bliver Tigerens år en periode med betydelige svingninger. Der kan tjenes penge, og der kan mistes store beløb i årets løb. Der sker store prisstigninger på aktiemarket rundt om i verden, men der sker også drastiske fald. I almindelighed skal man ikke stole på sit held i Tigerens år. Det lover ikke godt for spekulationer eller finansielle risici. Spilere vil gøre klogt i ikke at stole på de sikre vindere. Den generelle bedring i mange landes økonomi vil imidlertid fortsætte. Dette kommer til at genspejle sig i et positivt og stigende eller optimistisk jobmarked. I mange lande vil arbejdsløsheden stabiliseres eller falde.

På det personlige plan er det en tid med dristighed og overilethed eller måske endda dumdristighed, som kan forveksles med tapperhed. Her er der store indsatser og store armbevægelser. Derfor er det godt, hvis de, der lægger store og ambitiøse planer, husker på det kinesiske ordsprog: »Den, der rider på en Tiger, finder det vanskeligt at stå af.« For dem, der står under Tigerens beskyttelse, vil det være et år med fantastiske fremskridt, mens andre desværre må se sig blive skubbet til side i denne urolige periode. Hvad helbredet angår, er det en kritisk periode, en tid hvor man må passe meget på. Selv om Tigerens styrke lover godt for sportsmanden, er der hele tiden risiko for ulykker. For de romantisk anlagte er Tigeråret en tid

til lidenskabelige forhold, hvor hjertet regerer over hovedet, og fornuft og forsigtighed bliver kastet over bord.

For mange bliver Tigerens år en forandringens tid og en tid med masser af aktivitet. Selv om mange ting i årets løb virker foruroligende, opstår der muligheder på basis af de ændringer, der finder sted – nye muligheder, som ligger klar til at blive udnyttet. Det bliver dem, der er klar til at gribe chancen, at gøre en indsats, at være foretagsomme, at vove noget, at være fremsynede, der opnår den største vinding i årets løb. Der er masser af muligheder i Tigerens år.

Hvad der i særdeleshed vil ske for den, der er født i:

Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et moderat godt år

Generelt: Det bliver et dramatisk år for Rotten, både med store sorger og store glæder. Der vil ske en forfærdelig masse. Der er udsigt til mange rejser. Men skønt Tigeren er i harmoni med Rotten, er det kun dem, der selv arbejder aktivt for det, der vil få fordel af året. Det er ikke klogt at læne sig tilbage og håbe, at noget vil vise sig. Der er muligheder, men kun de beslutsomme kan udnytte dem.

Økonomi og arbejde: Dette år er usikkert for spekulation. Rotten vil blive indblandet i nogle misforståelser eller blive tvunget til at gøre ting, som er imod dens bedrevende. Vær forsigtig med at blive indblandet i forretninger, som kan være tvivlsomme.

Helbred og fritid: Efter arbejdstid vil der være ganske megen tid til

overs. Et år hvor Rotten kommer til at bevæge sig meget, og der vil blive mulighed for udlandsophold.

Familien: Familiesager optager megen af Rottens tid. Tålmodighed er nøgleordet. Det vil være godt at gøre sig dybe tanker over private anliggender i så henseende. Rotten vil kunne føle sig ensom eller ked af det ved dødsfald i familien eller blandt nære medarbejdere. Rotten har vanskeligt ved at finde sig selv igen, og det er klogt at standse op og tænke nyt. Erfaring og fornuft vil tælle ganske meget, når Rotten skal rydde op i familieanliggender, som angår mange i kredsen omkring den.

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et vanskeligt år

Generelt: Oksen vil møde modstand fra mange sider, men vil være i stand til gennem hårdt arbejde at overvinde og holde ud. Skønt Oksen og Tigeren astrologisk set er i opposition til hinanden, siger kineserne: »En Okse kan klare to Tigre.« Oksen er faktisk det eneste kinesiske astrologiske tegn, der kan overvinde den uheldige indflydelse fra Tigeren. Men der foreligger en konflikt, idet en stadig kamp mod forholdene eller mod andre mennesker kan bringe en række af små ærgrelser. Oksen er dog i stand til efterhånden at overvinde disse vanskeligheder. Oksen må udvise tålmodighed og må ikke blive skuffet, hvis resultater ikke straks er synlige. Det er tiden for Oksen at samle sig på ny. Den skal afstå fra at tage unødvendige risici eller dramatiske gøremål i Tigerens år.

Økonomi og arbejde: Oksen skal modstå fristelsen til at bruge for mange penge eller indlade sig på ukloge investeringsspekulationer.

Helbred og fritid: Længere rejser bør udsættes, eftersom det ikke er en god periode at gøre lange rejser i, uanset om det drejer sig om fornøjelse eller forretning. Kan Oksen ikke undgå det, må den være forsigtig, når den selv skal køre bil. Tjek at bilen er i god stand før afgang.

Familien: Forskelle i opfattelse mellem Oksen og dens kære kan let opstå i dette år. Der er tale om ting, Oksen har gjort, som har vakt uvilje hos dens partner. Det er klogt af Oksen at nå til en slags kompromis med kæresten gennem hele året, ellers kan ugen blive ødelagt. Brug hovedet i stedet for albuerne. Bonus kan hentes ved øget mental aktivitet i stedet for fysisk energi. Kreative tiltag kan blive mere værdifulde ved at alliere sig med eksperter. Det er ikke nødvendigt at gøre alt på egen hånd.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et glædeligt og moderat godt år

Generelt: Gode nyheder er på trapperne, særligt vil karrieren og kærlighedslivet fungere ekstra godt dette år. Der kan være en del småhindringer, men det klarer Tigeren uden særligt store anstrengelser. Alt i alt vil Tigeren være meget velfornøjet med de resultater, den opnår. Tigeren er heldig, fordi andre vil komme den til hjælp, når den mest har brug for det. Alligevel skal Tigeren ikke kaste sig ud i nogen risiko, fordi tingene vil vende sig imod

ham. De der er født i Tigerens år finder, at lykken står dem bi. De kan endelig mase på, nu da Okseårets hæmmende indvirkning er blevet overvundet.

Økonomi og arbejde: Tigeren finder altid en løsning på sine problemer dette år. Særligt vil den opleve, at dens økonomiske situation er for opadgående, og Tigeren er glad for at være lidt rundhåndet med sine penge. Tigeren kan blive tvunget til at bruge flere penge end ventet, eller det kan være umuligt at spare op. Men der er fare for overdreven optimisme. Man må huske på, at denne fase ikke varer evigt. Det vil være klogt at gemme noget af dette års gevinst til de mere magre år, som kommer efter dette. Undgå risikable

projekter, som kan skabe vanskeligheder. Det vil dog blive et år med fremskridt og resultater.

Helbred og fritid: Tigeren vil ikke blive alvorligt syg eller opleve store omvæltninger. Dens helbred vil være godt, og der venter den ingen større vanskeligheder.

Familien: Gode meldinger i kærlighedslivet vil give Tigeren stof til tanker. Hvis den kan besinde sig, kan det blive et udmærket år.

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939,
1951, 1963, 1975, 1987,
1999, 2011

Tendens: Et år med forsigtighed

Generelt: Tigerens år bliver en tid, hvor Haren skal være ekstra forsigtig og diplomatisk, da Haren vil have en tendens til at blive trukket ind i konflikter.

Haren er det komplementære tegn i forhold til Tigeren – *Yin* i forhold til Tigerens *Yang*. Haren har meget at se frem til netop nu, da dens eget heldige år følger efter dette. Indtil da kan den opsamle smulerne fra Tigerens bord. Skønt det, der sker, ikke tager sig særlig betydningsfuldt ud, kan der vise sig masser af ekstra fordele. Farer, der truer venner, vil give Haren bekymring og sorg, da Haren på en måde aldrig føler sig personligt berørt. Tingene vil gå i orden ved årets slutning. Det er et godt tidspunkt at begynde på projekter, som skal gennemføres senere. Mød mennesker på halvvejen. Prøv at få en fredelig løsning på striden. Man kommer ikke langt, hvis man bare kører sit eget løb.

Økonomi og arbejde: Det vil være bedst, hvis Haren passer på sine penge eller er forsigtig med at skrive under på vigtige dokumenter, som ikke er læst grundigt igennem. På den anden side vil året forløbe uden alt for meget hårdt arbejde. Det kan give nogle resultater mod årets slutning.

Helbred og fritid: Det er på tide at tænke på fremtiden, især på alderdommen. Haren bør investere i noget, den kan få stor glæde af senere, når den bliver gammel.

Familien: Det bliver en fantastisk god periode for Haren, når det gælder romantik. Haren kan bare lade sin partner høre om sine planer om et spændende projekt, som kræver mod. Når Haren behøver støtte, kan den regne med alle, som står den nær.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: En bekymrende tid

Generelt: Dragen og Tigeren er i astrologisk harmoni, hvilket tyder på et gunstigt år. Nu er der endelig mulighed for succes på arbejdet og i kærligheden, såvel som for gevaldige soldature. Men man vil se sure miner rundt omkring, efterhånden som andre opdager, at de må se hverdagens realiteter i øjnene. Dragen vil få opfyldt sine ambitioner, men vil først for sent opdage, at de mere lovende gaver ikke er så lette at pakke ud. Dragens planer bliver blokeret af andre.

Økonomi og arbejde: Karriere-mæssige anliggender kan skabe hovedbrud for Dragen i dette år. Dragen finder det svært at opnå de ønskede resultater uden at skulle argumentere meget for dem. Tag ét skridt ad gangen, og er det muligt, så lad alvorlige afgørelser vente lidt, før der gås videre. Dragen må indse, at den også er et menneske, så

den må have lov til at tænke sig om. Dragen bliver tvunget til at vælge mellem forskellige synspunkter og synes, at det er svært at gøre sine samarbejdspartnere tilfredse, og det er Dragen, det vil gå ud over. Kortsigtede planer kan give gode muligheder og resultater.

Helbred og fritid: Som normalt.

Familien: Hjemmelivet bliver forstyrret af dårlige nyheder eller med besked om, at et af medlemmerne er rejst bort. Til trods for de negative hændelser så hold bare fast, til slut kommer det til at gå Dragen godt. Dragen vil få en masse muligheder for nye kontakter, især med mennesker som kommer til at spille en vis rolle for dens personlige udvikling. For nogle Drager kan dette vise sig at være meget gunstigt, når det gælder romantiske oplevelser. Der er tale om forelskelse i nogen, som kommer langvejs fra.

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et år med mange, men små irritationer

Generelt: Slangen og Tigeren er ikke nogen god kombination, hvilket gør dette til et vanskeligt år. Rundt om Slangen vil der være aktivitet og travlhed. Den kan derfor let føle sig forsømt. Det er ikke nødvendigvis dårligt. Det skader ikke med en periode til eftertanke. Faktisk er det sådan, at den, der står ene mod hoben, let kan få en mængde ubehageligheder. Slangen kan let blive inddraget i andres konflikter. Urolige og stærke kræfter gør sig gældende, og Slangen får lyst til at være på tværs. Den følger helst sin egen form for retfærdighed og moral, og dermed er den selv med til at skabe de konflikter, der ødelægger den gode stemning. Slangen er lidt uklar i tale, tanke og handling. Her er der tale om urealistiske

aktiviteter og planer. Imidlertid har Slangen en tendens til at undertrykke sine egne behov og meninger. Den virker passiv og optræder på en skuffende måde.

Det er heller ikke nogen god tid at fremføre nye ideer på. Planer kan gå skævt, og der er dem, der kun vil være alt for villige til at kritisere. Den hensynsfuldhed, som ellers præger Slangen, er væk, når den forsvarer sine holdninger og idealer. Den synes, at det er vanskeligt at gøre folk tilfredse på arbejdet eller i familien. Noget af Slangens rastløshed kan den få udløst ved at foretage en spændende rejse med mange udfordringer. Slangen skal bevare sin humoristiske sans og ikke kaste sig ud i følelsesbetonede hævnagter. På denne måde vil Slangen få den hjælp, den leder efter, og undgå store omvæltninger. Midt på året er Slangen mere optimistisk. Dens arbejdsiver er stor. Dette vil den få stor nytte af i sin karriere. Takket være stor selvtilid vil den opnå en position, som bedre modsvarer den kapacitet og de ønsker, den har. En lykkelig og givende periode har den foran sig.

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et fint og positivt år, et moderat lykkeligt år

Generelt: Der venter Hesten mange spændende og givende muligheder i dette år. Et år med megen selskabelighed, der kan føre til forbedrede muligheder for forretningen. Om noget er året endnu bedre for mænd født under dette tegn end for tilsvarende kvinder, selv om der er udsigt til succes for alle Heste. Hesten kan forvente fremskridt eller fremmelse i sit faglige arbejde. Diskussioner eller ødelagt venskab kan være et resultat af, at Hesten forløber sig. Hesten har fantastiske mu-

ligheder på det personlige plan. Dens magiske fingre vil fremtrylle fine resultater. Et helt igennem pragtfuldt år med fremgang på næsten alle områder. Hestens synspunkter kan blive hørt og bemærket.

Økonomi og arbejde: Når det gælder økonomien, vil Hesten få både i pose og sæk. På arbejdet kan Hesten regne med at få helt kontante reaktioner på sin ihærdige indsats, måske i form af lønforhøjelse eller forfremmelse. Der vil være økonomiske belønninger på trapperne. Den, som er villig til at stige på, vil opleve, at året kan både blive konstruktivt og lønsomt. Det er vigtigt at huske, at al denne selskabelighed vil koste penge. Både som vært og som gæst bliver man nødt til at trække på sine ressourcer.

Helbred og fritid: Ingen Heste vil blive syge. Rejser kan være på trapperne. En længere rejse kan vise sig at blive frugtbar og lønsom.

Familien: I kærlighed har Hesten de bedste kort på hånden i forholdet til sin partner, og uanset hvad den foretager sig, har Hesten heldet med sig. I Tigerens år kan give Hesten et stort udbytte i kærlighed. Vanskeligheder med dens partner kan opstå i den sidste del af året. Det er bedst ikke at føre noget dobbeltspil. Tiden er til at blive færdig med ugjort arbejde i hjemmet.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et år med blandet velsignelse

Generelt: Fåret har en sammensat personlighed og kan let finde det vanskeligt at orientere sig i dette år. Oven på begivenhederne fra det seneste år vil Fåret være mere end glad for det, der sker den i Tigerens år. Imidlertid er tiden ikke særlig

egnet til at gå i gang med dets hertesager. Fåret kommer til at sløse sine kræfter bort, hvis det prøver at støve noget op. Brug hellere tiden på ordentligt arbejde i stedet. Det bliver nødvendigt at træffe mange beslutninger. Det nytter ikke at spørge andre til råds. Fåret kan bevare kraften, men vil være nødt til at arbejde hårdt for at holde trit med modstanderne. Fåret vil have travlt på arbejdet, men vil også få mulighed for at møde nye og velgørende kontakter. Men ved sin ustadighed byder året på adskillige oplevelser. Resultaterne og erfaringerne vil være umagen værd.

Økonomi og arbejde: Dette år giver Fåret gode muligheder for at blive bekendt med indflydelsesrige personer. Tag vare på disse kontakter, for Fåret kan få brug for dem lidt senere. Fåret er tilbøjelig til at vente sig for meget af resultaterne i arbejdslivet, og derfor bliver det ofte skuffet, når tingene ikke lever op til forventningerne. Fåret må slå koldt vand i blodet og genvinde jordforbindelsen. Fåret har store ambitioner, men der kræves en indsats, for at de skal blive til noget. Resultaterne kommer ikke af sig selv. Der er mulighed for sund vækst, hvis Fåret bruger sine ressourcer rigtigt. Midt på året vil Fåret være lidt for gavmildt og uforsigtigt med sine penge. Har Fåret penge tilovers, er tiden ikke inde til nye investeringsprojekter. Ekspertbistand kan koste lidt, men Fåret behøver det. Især må Fåret være forsigtigt med mennesker, det blot har truffet et par gange. Det er desuden ikke klogt at involvere sig i andres anliggender. Hvis Fåret skulle finde på at spekulere nu, kan det blive katastrofalt. Fristelsen til at investere i forslag, som Fårets venner kommer med, kan blive temmelig stærk. Her må Fåret holde sine impulser i skak. Det er ikke klogt at deltage i noget som helst uden ordentlige forkundskaber. Er Fåret usikkert, så bør det

hellere tale med sin partner. Her vil det få gode råd.

Helbred og fritid: Ingen ændringer.

Familien: Familielivet er roligt, og forholdet til familien vil blive styrket, men problemer med slægtninge kan forventes. På hjemmefronten påtager Fåret sig mere, end det kan overkomme. Fåret er inde i en periode med stærke, intense følelser og lidenskaber. Det kan komme til at gå helt op i et forhold, hvor det binder sig fuldt og helt – og forventer det samme fra partnerens side.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et meget ustadigt og hårdt år

Generelt: I Tigerens år står år-viseren *T'ai Sui* modsat Abens del af himlen, hvilket giver en periode med ustabilitet for Aben. Det kan føre til depression eller sløvhed, men det er opmuntrende at tænke på, at det kun er et midlertidigt tilbageslag. Aben vil være meget sårbar over for angreb fra sine fjender. Det vil være bedst at holde sig i kulissen og lade de andre slås. Aben kan blive tvunget til at flygte, at rejse, at arbejde for andre eller at låne penge til dyre renter. Folk har en tendens til at misbruge Aben i dens svage situation. Den må have tålmodighed og holde lav profil. Det er et år, hvor det vil være klogt at konsolidere sine ressourcer og afstå fra at starte nye eventyr. Aben kan få problemer med en autoritetsperson. Der er ikke tegn til forsoning. Det vil være klogt af Aben at tænke sig godt om, før den lader sagen falde. Heldigvis kan Aben finde en løsning på disse problemer. Optimismen vokser i den sidste del af året. I denne tid kan Aben have for højt aktivitetsniveau. Hvis Aben ikke passer på, kan den ramme over målet.

Den kan fejlbedømme og vise for stort overmod.

Økonomi og arbejde: Økonomien vil være noget anstrengt, og Aben må passe på ikke at låne penge til ågerrenter.

Helbred og fritid: Ingen særlige bemærkninger.

Familien: Ingen særlige bemærkninger.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et begivenhedsrigt år

Generelt: Hanen er i fin form. Den føler, at den næsten kan klare hvad som helst. Alligevel skal Hanen være forsigtig og være på vagt i dette år, fordi tingene vil have en tendens til at ske for hurtigt til, at man kan tilpasse sig. Hanen må ikke være for over optimistisk. Det vil være en god tid at planlægge nye initiativer, hvad enten det gælder arbejde eller kærlighed, hvis man ønsker langsigtede forhold. Der er masser af muligheder. Hanen vil blive belønnet for det, den gør. Men den må tage hensyn til folk omkring sig. En ven trænger til dens støtte og hjælp i denne periode. Hanen er lidt for følsom, og det kan blive for meget af det gode. Hanen har tendens til at holde mange ting for sig selv; i stedet for at tale ud lukker den sig inde. Det må Hanen gøre noget ved, ellers kan året blive meget træls.

Økonomi og arbejde: Hanen vil være heldig med penge og dens forretning vil blomstre og kan give meget frugtbare resultater. Et år hvor Hanen er yderst realistisk i sit syn på sig selv. Den vurderer egne forudsætninger grundigt og arbejder seriøst med sig selv. Hanen er både målrettet og ambitiøs, men absolut på højde med, hvad den sigter imod. Hanen er god til at løse sine opgaver, men den skal passe på ikke at gabe over for meget. Det vil være

klogt at sætte sig nøje ind i sagerne og foretage omhyggelige vurderinger, inden Hanen påtager sig et ansvar.

Helbred og fritid: Fritiden dette år egner sig til intellektuelle anliggender og studier af okkulte og overnaturlige emner.

Familien: Der vil være nogle problemer i hjemmet, men de mere

overordnede planer vil gå som planlagt. Forholdet til partneren fungerer godt. I trækker i samme retning og har viljen til at løse problemer i parforholdet. Hanen er mere moden, men måske en anelse kølig i sin fremfærd, noget Hanen må rette op på.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et moderat lykkeligt år

Generelt: Hunden har heldet med sig i hele dette år. Det er i alle henseender en lykkelig tid.

Økonomi og arbejde: Hunden vil ikke have nogen nævneværdige problemer med at få tingene på plads. Den er både fleksibel og fornuftig i sin håndtering af opgaverne. Det vil være klogt af Hunden ikke at være for stejl, men have en blødere holdning og møde folk på halvvejen. Det vil også være tiden at tænke

lidt mere langsigtet, måske anskaffe en livsforsikring eller en langtidsopsparing. Der er udsigt til forfremmelse. Forretningerne udvikler sig godt. Hunden vurderer sine forudsætninger grundigt og arbejder seriøst med sig selv. Den er konstruktiv og løser sine opgaver på en enkelt og praktisk måde og er parat til at tage sin del af ansvaret.

Helbred og fritid: Det er et godt år for rejser.

Familien: Det bliver en fin periode for mange romantiske oplevelser. Hunden er glad og positiv og lader sin partner forstå sin taknemmelighed. Har Hunden nye planer for familien, så gælder det om at tale ud og få samtykke til det, den har lyst til at gøre. Tigerens år er beregnet til handling. Hunden vil være mere end almindeligt aktiv på det selskabelige område. Der er fine udsigter for romantik. Venner og familie vil lægge stort beslag på Hundens tid.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et strengt år med prøvelser

Generelt: Det vil ikke blive nogen let tid for Grisen, der elsker hjemmelivet. Grisen vil finde uro alle vegne omkring sig, som den må tage sig af alene. Grisen skal gå på listefødder og ikke mindst stille med dørene. Kreativt arbejde står på planen, og Grisen får megen anerkendelse for det, den gør. Dog er det en periode, som kræver forsigtig handling.

Økonomi og arbejde: Grisen må for alt i verden være forsigtig med sine finansielle transaktioner. Pas godt på pengene. Udgifterne kan også være faretruende høje, hvilket kan føre til uventede krav til Grisens økonomi. Så det er ikke klogt, hvis den påtager sig flere forpligtel-

ser i øjeblikket. Der vil i det hele taget være uforudsete udgifter eller bøder, ekstra skat eller andre gebyrer. Grisen må være meget omhyggelig med, hvem den viser sin tillid, og vigtige sager er det bedst, at Grisen selv tager sig af. En gammel bekendt ønsker at låne penge af Grisen. Den bør ikke låne noget ud, før den får helt klar besked om, hvornår den får pengene tilbage. En ordentlig låneaftale bør sættes op, ellers vil pengene blive mistet. Heldigvis er denne vanskelige periode kun forbigående. Det vil være en vanskelig tid for Grisen at låne penge eller at få udlånte penge tilbage. Grisen kan tjene store penge dette år, men den er tilbøjelig til at lade pengene rulle uden at tænke på konsekvenserne. Grisen har en kedelig vane med at ødsle penge bort til unødigt luksus. Her må Grisen tage sig sammen.

Helbred og fritid: Ingen ændringer.

Familien: Der er udsigt til problemer på hjemmefronten, enten i forholdet til andre mennesker eller i forbindelse med selve boligen. Grisen vil møde stor forståelse og megen varme fra sine kæreste. Kærlighedslivet vil gennemgå en fornyelse med uventet optimisme.

Tsehnav
Den gamle Vismand

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

Østens dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-Gris
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	7. feb. 2008 – 25. jan. 2009:	Jord-Rotte
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	26. jan. 2009 – 13. feb. 2010:	Jord-Okse
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	14. feb. 2010 – 2. feb. 2011:	Metal-Tiger
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	3. feb. 2011 – 22. jan. 2012:	Metal-Hare
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest	23. jan. 2012 – 9. feb. 2013:	Vand-Drage
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får	10. feb. 2013 – 30. jan. 2014:	Vand-Slange
12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe	31. jan. 2014 – 18. feb. 2015:	Træ-Hest
31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane	19. feb. 2015 – 7. feb. 2016:	Træ-Ged
		8. feb. 2016 – 27. jan. 2017:	Ild-Abe
		28. jan. 2017 – 15. feb. 2018:	Ild-Hane
		16. feb. 2018 – 4. feb. 2019:	Jord-Hund

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited)

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag)

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma)

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York: Perennial Library)

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lyngby: Bogans Forlag)

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element)

Aktuelt

The Mongol Messenger
rapporterer:

Vindmøllepark 23.12.09
Newcom Group i Mongoliet har udarbejdet et projekt til en vindmøllepark. Anlægget, som skal opføres i et område kaldet Salhit nær ved Ser-gelen Sum, Töv Aimag, vil blive det første vindkraftværk med en kapacitet på 50 MW. Energien herfra skal distribueres via det offentlige elnet.

Nye lokomotiver 23.12.09
Under statsminister S. Batbolds nylige besøg hos Ulaanbaatar Jernbane, der driver den transmongolske jernbane mellem Rusland og Kina via Ulaanbaatar, sagde selskabets formand, B. Otgondemberel, at over 80% af lokomotiverne er forældede. Ifølge Otgondemberel har jernbanen behov for en øjeblikkelig opgradering af lokomotivparken. »Selskabets aktionærer, regeringerne i Mongoliet og Rusland, har besluttet at forøge jernbaneselskabets kapital med \$250 mio. Det vil gøre det muligt for os at modernisere vores lokomotivpark«, sagde han.

Ambassadør i Danmark

Mongoliets nye ambassadør til de nordiske lande, **Baldan Enkhmandakh**, var taget fra Stockholm til København i midten af februar for at holde møder med erhvervsfolk og aflevere sine akkreditiver til HM Dronning Margrethe.

Lørdag den 13. februar havde bestyrelsen for Dansk Mongolsk Selskab lejlighed til at mødes med den nye ambassadør og fortælle om Selskabets aktiviteter i Danmark og Mongoliet.

Bestyrelsen planlægger et arrangement, hvor medlemmerne får mulighed for at hilse på ambassadøren. *red.*

www.stockholm.mfat.gov.mn

Nytårsønsker ved Tigerens år

Præsident Ts. Elbegdorj (midt), parlamentsformand D. Demberel (venstre) og statsminister S. Batbold (højre) ankom til Statens Hus tidligt om morgenen den 14. februar på *Shiniin Negen*-dagen, første dag i Tigerens år, for at ære De ni hvide Statsbannere.

Efter ceremonien spillede den anerkendte kunstner, Ts. Tserendorj, den nationale store *Khan Khuur* og ønskede de tilstedeværende alt godt for det nye år. Derefter drog hele regeringstoppen til Gandan-klostret, hvor de blev modtaget af Hamba Lama D. Choijamts og bad til den store Janraiseg-guddom om fred og sundhed for alle mongoler.

Præsident Ts. Elbegdorj udtalte efter denne ceremoni: »Jeg vil gerne ønske alle mongoler et godt Tsagaan Sar. Megjid Janraiseg er en guddom skabt af det mongolske folks viljestyrke og energi. Jeg bad guddommen om at lade mongolerne være hellige, lykkelige og fredelige og at nationen må blomstre. Jeg lovpriste alle mongoler overalt i verden og vort land i guddommens nærvær.

Tsagaan Sar er en dejlig højtid, hvor mongolerne glæder de ældre, viser dem respekt og viderefører deres traditioner og skikke.

D. Demberel føjede til: »Det er en flot dag i dag. En skyfri himmel og en gylden sol sender sine varmende stråler ned over os. Alle hilser på hinanden. Det foregående Oksens år var frugtbar, fordi Mongoliets befolkningstal nåede op på 2,7 mio. Jeg tror, at Tigerens år vil bringe megen kraft, energi og mange gode ting med sig.«

På Tsagaan Sars første dag besøger statens topfolk ældre mennesker for at vise dem respekt. I år besøgte præsidenten den 108 år gamle P. Dulam i sit hjem i Songinokhairkhan distrikt. P. Dulam har arbejdet som sygeplejerske i mange år og har over 70 børnebørn og oldebørn. Præsidenten gav hende nøglerne til en ny lejlighed, som hun har ønsket sig i mange år.

B. Ooluun

The Mongol Messenger
7(972):1 – 19.02.10

Perspektiverne for Mongoliets uran

Dornod-feltet i det nordøstlige Mongoliet.

De store ændringer i Mongoliets uransektor medfører, at et af landets største aktiver stort set deles op mellem Rusland og Kina, de gigantiske naboer, som det inde-sluttede Mongoliet til stadighed forsøger at balancere imellem.

De store kinesiske og russiske mineselskabers entré sker på bekostning af junior-selskaberne fra Australien og Canada, hvoraf flere blev presset ud, da Mongoliet vedtog en uranlov sidste sommer. I loven fastslås det, at staten skal eje 51% af de mest værdifulde uranforekomster. *MonAtom*, det nyligt oprettede statslige uranselskab, siger, at det har behov for de nye statsejede investorers kapital og erfaring for at være i stand til i løbet af de kommende år at bringe Mongoliet i klasse med verdens førende producenter.

Man har aftalt at udvikle ét uranfält, Dornod, i samarbejde med russiske partnere og er i forhandling med et statsejet kinesisk firma for at udvikle en anden uranforekomst, Gurvanbulag.

»Vi er overbevist om, at vi kan matche de nuværende større producenter af uran«, fortalte Badamdandin Ragchaa, formand og adm. direktør for *MonAtom*, gennem en tolk i korridorerne ved *Mining Asia Congress* i Shanghai. Han sagde, at Mongoliet bør starte uranudvindingen omkring 2013.

Mongoliet er nummer 15 på verdensranglisten over verificerede uranreserver, men har forventninger

om at komme højere op. Uranet vil blive eksporteret med det franske firma *Areva* og kinesiske atomfirmaer som sandsynlige aftagere. Udviklingen af de mongolske uranminer vil overvejende ske gennem statsejede firmaer, som nu forhandler deres deltagelse gennem de tidligere canadiske licenstagere.

Det canadiske mineselskab *Khan Resources Inc.*, som har rettighederne til Dornod, overvejer i øjeblikket et købstilbud på \$33 mio. fra det statslige russiske mineselskab *ARMZ – AtomRedMetZoloto*. *China National Nuclear Corp.* købte i marts 2009 det canadiske mineselskab *Western Prospector*, som ejede 58% af Gurvanbulag. Det går på tværs af Mongoliets nye uranlov, som kun tillader en privat andel på 49%.

Desuden er Ruslands indtræden i den mongolske uransektor – som blev annonceret under et besøg af den russiske præsident Dmitrij Medvedev i august 2009 – på mange måder en tilbagevenden til uranforekomster, der oprindeligt blev udviklet af russerne, men opgivet da Sovjetunionen kollapsede.

Mongoliet, der har været et demokrati siden 1990'erne, udviklede et nært forhold til USA under Bush-administrationen. I takt med at Kina er blevet økonomisk stærkere forsøger det at udbrede sin indflydelse over det ressourcerige Mongoliet, som svarer igen med at styrke båndene til sin tidligere formynder, Rusland.

Mongoliets balanceakt er et forsøg på at forhindre, at den værdifulde råstofsektor bliver domineret af

et af nabolandene, samtidig med at staten sikrer sig et provenu til statskassen.

Oprindeligt opfattede Mongoliet de mindre mineselskaber, der søgte efter uran og andre råstoffer, som en del af sin »trejde-nabo-politik«, der rakte hånden ud til lande, man ikke havde fælles grænser med. Senere ændrede man holdning, fordi Mongoliets interesser kunne komme i fare, hvis de mindre selskaber solgte ud af deres licenser af mangel på udviklingskapital. Canadiske og australske mineselskaber, som var strømmet til Mongoliet i det ekstremt liberale råstofmarked i slutningen af 1990'erne, fik den kolde skulder, da landet indledte sin revision af minelovgivningen til fordel for staten.

De mindre firmaer, som stadig ejer licenser til uranudvinding, er nu ivrige efter at sælge, enten til staten eller en hvilken som helst anden interesseret køber, hævdede en mongolsk investeringsekspert: »Det er godt at købe nu, fordi mange australske selskaber ønsker at sælge... Selv uregistrerede, private firmaer ønsker at sælge«, fastslog Masa-Igata, grundlægger og adm. direktør i *Frontier Securities* med hjemsted i Mongoliet. ■

The Mongol Messenger
52(964):4 – 23.12.09

Artiklen er udarbejdet i samarbejde med TDB (*Trade & Development Bank*).

Bedragerisk idyl.

Foto: Renate Bormann

Mongoliet hærges af zud

I en indtrængende appel bad udenrigsminister G. Zandanshatar under et møde i Udenrigsministeriet den 18. januar de udenlandske ambassader og internationale organisationer i Mongoliet om bistand til at forhindre en truende zud-katastrofe.

Denne vinter er i forhold til tidligere år usædvanlig kold. 90% af landet er dækket af op til 50 cm sne, mange hjulspor og veje kan ikke længere passeres. Meteorologernes forudsigelser for de kommende uger lyder på vedvarende stærk frost og udbredt snefald. Desuden har 70% af Mongoliet været ramt af tørke i den forgangne sommer.

På et møde samme dag i det nationale katastrofeberedskab informerede formanden, vicestatsminister M. Enkhbold, om den dramatiske situation for husdyrenes græsningsmuligheder i denne vinter i 19 ud af Mongoliets 21 aimag. Forholdene for 193.000 nomadefamilier, der har 43,6 mio. husdyr på græs, er blevet stadig forværret. De hårdeste måneder venter endnu forude.

Præsident Elbegdorj, der deltog i mødet, krævede frigivelse af statsreserverne og tildeling af de nødvendige midler til indkøb af foder og brændstof.

Ifølge statsminister Batbold skal der de næste 3 måneder bruges 5-8 mia. tugrik [19-30 mio. kr.] til indkøb af hør og foder i Rusland og Kina samt hos lokale forhandlere.

25.-31. januar

Over 1 mio. husdyr er allerede omkommet. Forsyningerne til befolkningen i de fjerntliggende egne af landet bliver stadig vanskeligere at opretholde. Det er ikke kun staten, der gør en indsats for at forbedre situationen for de ramte, også mange almindelige borgere deltager i kampagnen for at indsamle penge til mad og tøj.

Den kinesiske regering har lovet at levere nødhjælp til en værdi af 10 mio. yuan. De russiske Jernbaner leverer brændstof, varmt tøj og foder til de værst ramte områder til en værdi af 10 mio. rubler.

1.-7. februar

I 64 sum i 12 aimag hersker der katastrofale forhold for vintergræsnin-gen. Pr. 1. februar var mere end 1,7 mio. husdyr omkommet. Kun i 27 sum i 4 aimag forløber vinteren »normalt«. Talrige indsatsgrupper fra katastrofeberedskaberne er på vej for at indsamle informationer og forberede hjælpearbejdet.

M. Enkhbold bad aimagforvaltningerne og de centrale myndigheder om at gøre deres yderste for at forsyne nomaderne med det mest nødvendige, herunder oprette steder, hvor dyrene kan handles og slagtes. Endvidere skal man se på mulighederne for en bedre forsikringsdækning.

8.-14. februar

Ifølge Landbrugsministeriet var 2,1 mio. husdyr omkommet pr. 8. februar. Situationen er yderligere forværret i de 5 vestlige sum i Khovd Aimag og i nogle sum i Zavkhan og Byankhongor Aimag. 50 redningshold og 12 specialkøretøjer har været sat ind for at søge efter 400 vildfarne og indesneede personer.

Kraftige snestorme og dalende temperaturer har i den forgangne weekend sat medarbejderne fra de centrale og lokale katastrofeberedskaber på en hård prøve. Indtil videre er der ikke meldt om tab af menneskeliv. Alle savnede er nu i sikkerhed.

Renate Bormann

Deutsche Mongolei-Agentur

WEATHER

Sunrise: 08.32
Sunset: 17.18

in Ulaanbaatar and Central Aimags: Night temps between -31°C and -36°C. Day time temps between -23° and -28°C.
Snow on January 18-19.

in Eastern Aimags:
Night temps between -30°C and -35°C. Day time temps between -20°C and -25°C. Snow on January 19.

in Western Aimags:
Night temps between -43°C and -48°C. Day time temps between -34°C and -39°C. Snow on January 17-18.

in Gobi Aimags:
Night temps between -25°C and -30°C. Day time temps between -16°C and -21°C. Snow on January 19-20.

Præsident T. Elbegdorjs tale ved COP15

Hr. præsident
 Excellenser
 Ærede delegerede

Jeg takker den danske regering for den udmærkede tilrettelæggelse af værtsskabet for konferencen i den smukke by København.

Jeg er kommet hertil fra Mongoliet med en tung arv: et land der er blevet offer for klimaforandringer. Men også fra et land, der byder sig til med løsninger af vore fælles, selvskabte problemer.

Vi hører om smeltende isbjerger og stigende vandstand, der udgør en trussel mod øer og lavtliggende områder. Som et andet af klimaforandringernes ekstremer stiger mængden af sand og støv. Det sker i mit land. 70% af vores land lider under den brændende sol.

Mongoliet er et yderst konkret og håndgribeligt eksempel på klimaforandringernes indvirkning på landmasserne. Grænserne mellem vore fire årstider udviskes. Mit land oplever et usædvanligt mønster af temperaturudsving, der spænder over en skala på 100° C. Hvert tredje forår er floderne og vådområderne tørret ud.

Klimaforandringerne har overtrumfet Mongoliets naturlige klima. Klimaforandringerne truer vores tilværelse. De truer vores århundredgamle harmoni med naturen. Vore hyrder mister ikke kun deres indtægtsgrundlag, men i sidste ende livet. For flertallet af vort folk er klimaforandringerne udartet til folke-drab.

Før i tiden, når vi blev ramt af en klimakatastrofe, flyttede vi og slog

os ned et andet sted. Det kan vi ikke længere. Vi må løse problemerne sammen.

Hr. præsident

På den ene side er Mongoliet blevet et ekstremt eksempel på klimaforandringernes uretfærdighed. På den anden side har Mongoliet store muligheder for at afbøde virkningerne på verdensplan.

- Vi er et folk, der råder over verdens største, intakte græsarealer. Mongoliet er verdens tyndest befolkede land med et svimlende landområde på 1,5 mio. km².
- Mongoliet kan også blive et centrum for verdens produktion af vedvarende energi. Med 300 solskinsdage om året er Mongoliet særdeles velegnet til at fremstille ren energi. Til Asien og til hele verden.
- Mongoliet har vedtaget at gøre 30% af vort territorium til særligt beskyttede områder. Og vi agter at realisere denne plan.
- Mongoliet er en opgående stjerne inden for den globale råstof- og mineindustri. Vi vil øremærke 10-15% af vore indtægter fra råstofudvindingen til naturbevarelse.

I juni 2010 vil vi holde vores regeringsmøde i sandklitterne. Kom til Mongoliet.

Verden er vidne til, at dens politiske ledere strides om klimaet. Det gør alverdens videnskabsfolk også. Kom så til Mongoliet. Spørg vore hyrder. De kan fortælle sandheden.

Dette er vore svar på klimaforandringerne. Og hvad forpligter I jer så til? Vi appellerer til jer om at nå frem til en legalt bindende aftale om bekæmpelse af klimaforandringer.

To ting står klart for os:

- Udslippene må begrænses.
- Vi har brug for kapital. Betingelserne for at fordele de økonomiske midler må være transparente, formålene præcise og mekanismerne enkle.

Vore forfædre – verdens tidligere ledere – forstod at løse *deres* tids presserende problemer. De formåede at overvinde de skel, der eksisterede mellem dem. De etablerede en ny orden. Ved at oprette FN. Nu har vi behov for at udvide FN's betydning: en ny mission til at bekæmpe klimaforandringerne.

Hr. generalsekretær

Giv ikke op. Vi står sammen. Der er kun os. Kun os til at finde en løsning. Jeg er rejst 12.000 km for at komme her, ikke for at tale, men for at handle. Ikke for at beklage mig, men for at bidrage.

København er en bedrift, fordi ledere fra 110 lande i verden mødes her. Måske er det den største forsamling i Københavns mere end 1000-årige historie. Tak, København, for dit forsøg på at redde verden.

Tak.

Tsakhia Elbegdorj

18.12.2009

DMS nyt

Årsrapport 2009

Bestyrelsen

Bestyrelsen som valgt 21. marts 2009: Anita Garbers, Rolf Gilberg (formand), Søren Haslund-Christensen, Lars Højer (webmaster), Jan Koed (næstformand, kasserer), Bulgan Njama (NGO-projekter), Morten Axel Pedersen (suppleant), Leif F. Petersen (projektregnskabsfører), Henrik Bo Thrane (sekretær). Der er ingen ændringer i forhold til forrige valgperiode.

Medlemmer

Pr. 1. januar 2010 var medlemstallet 199. Det er en beskedent tilbagegang i forhold til sidste år. Medlemmerne er fordelt som de plejer med 2/3 i hovedstadsområdet og 1/3 i provinsen. Dog er der en svag tendens til færre (7) i hovedstadsområdet og flere (6) i provinsen.

	2008	2009	2010
Indre København	57	63	57
Storkøbenhavn	32	34	35
Nordsjælland	24	25	23
Hovedstadsomr.	113	122	115
Bornholm	1	1	2
Sjælland	22	20	23
Fyn	9	10	10
Jylland	38	39	41
Provinserne	70	70	76
Grønland	3	4	4
Europa	5	5	2
USA			2
Total	191	201	199

Medlemsmøder

Hvor andet ikke nævnes foregik møderne i St. Kongensgade 68, København.

- *Medlemsmøde 96:*
21. februar 2009, kl. 15-17
Natur og rejseindtryk fra Mongoliet

De 100 første medlemsmøder i Dansk Mongolsk Selskab 1990-2009

emnetype	antal	møde nr
rejser i Mongoliet	16	1, 2, 3, 8, 21, 35, 38, 56, 68, 69, 76, 80, 87, 88, 92, 94
feltarbejde i Mongoliet	2	51, 64
Mongoliets natur	3	39, 73, 96
heste	7	18, 47, 48, 65, 73, 97, 100
projekter	20	14, 22, 24, 25, 28, 29, 36, 40, 42, 43, 44, 45, 50, 58, 63, 66, 67, 74, 78, 87
moderne Mongoliet	13	4, 6, 15, 16, 26, 27, 29, 55, 70, 71, 75, 79, 95
Mongoliets kultur og historie	13	17, 20, 23, 28, 31, 32, 33, 52, 72, 83, 89, 90, 93
forfatter om deres bog	4	5, 46, 60, 99
udstilling om Mongoliet	4	6, 10, 15, 35
musik	2	37, 91
video/film	12	9, 12, 25, 41, 53, 59, 61, 77, 84, 85, 86, 98
besøg af mongoler	13	1, 2, 6, 7, 9, 11, 15, 30, 49, 54, 73, 81, 82
generalforsamling	20	0, 5, 9, 12, 18, 25, 33, 38, 44, 47, 49, 55, 61, 67, 73, 78, 83, 87, 92, 97
festmiddag	16	1, 18, 27, 33, 38, 44, 49, 55, 61, 67, 73, 78, 83, 87, 92, 97
til sammen	145	

Grunden til at der er 145 enheder og ikke kun 100 på de 100 møder, skyldes, at der flere gange har foregået flere forskellige ting på samme møde.

Biolog Birgith Sloth viste lysbilleder og fortalte spændende og interessant om naturen i Mongoliet på baggrund af sine mange rejser dertil siden 1993. Det var en oplevelse at høre et velfortalt foredrag om den fascinerende natur, som ofte ellers blot er baggrund for andre foredrag. (25 deltagere)

- *Medlemsmøde 97:*
21. marts 2009, kl. 15-23

Ordinær generalforsamling

Dirigent Kurt Frederiksen. Resultatet af valget ses ovenfor. Under eventuelt fremkom flere ønsker, som bestyrelsen har taget stilling til: (1) Farver i Ger, måske støttet af annonceindtægter, (2) Projekternes regnskab bør være mere synlige for medlemmerne, (3) Medlemsmøder i provinsen.

På hesteryg i Gobi

Efter generalforsamlingen, kl. ca. 16, holdt Anne Nielsen og Benni

Berg et foredrag ledsaget af mange gode og spændende lysbilleder. Foredraget begyndte med deres hestetur langs Orkhon-floden i 1996 og sluttede med turen i Gobi i 1998. Det var spændende at følge med Nielsen og Bergs rejseoplevelser og problemer.

Forårsfest

Aftenen sluttede med en meget vellykket forårsmiddag. (50 deltagere)

- *Medlemsmøde 98:*
2. maj 2009, kl. 15-17

Min smukke Jinjiimaa

En mongolsk spillefilm fra 2006 instrueret af Ochir Masbat, der omhandler de kulturelle og sociale forskelle mellem livet i en moderne storby og den traditionelle nomadekultur. En meget rørende film om en handicappet mands store kærlighed til en kvinde og hendes barn. Foregår i Ulaanbaatar og Selenge Aimag. (17 deltagere)

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2009 – 31/12-2009

	2008		2009	
RESULTATOPGØRELSE				
Indtægter				
Kontingent	28.750,00		27.100,00	
Administrationsbidrag NGO	40.000,00		20.000,00	
Portostøtte	2.788,14		2.999,02	
Gaver	0,00		0,00	
Diverse	215,00		284,14	
Rente (giro)	167,90		14,22	
Rente (Lån & Spar)	3.668,10	75.589,14	76,82	50.474,20
Udgifter				
Kontorhold	1.275,00		319,00	
Ger, trykkeudgifter	17.193,80		33.625,00	
Flyer, trykkeudgift	2.715,00		0,00	
Ger, porto indland	8.476,75		9.410,50	
Porto	4.792,50		6.172,50	
Internet	1.601,00		10.673,50	
Medlemsmøder	3.775,75		4.817,55	
Repræsentation	529,00		426,00	
Støttebidrag til bogudgivelse	0,00		5.000,00	
Diverse	2.179,91		905,81	
<u>Gebyr (giro og L&S)</u>	<u>419,00</u>	<u>42.957,71</u>	<u>355,00</u>	<u>71.704,86</u>
Årets resultat		32.631,43		-21.230,66
Legat primo		300.000,00		156.855,33
Legatpenge overført til Mongoliet		-150.000,00		0,00
Gebyr (Nordea)		-285,00		0,00
<u>Rente (Nordea)</u>		<u>7.140,33</u>		<u>2.640,92</u>
Legat ultimo		156.855,33		159.496,25
BALANCE				
Pr. 1. januar 2010				
Aktiver				
Kasse		2.318,21		2.069,71
Giro		30.975,98		9.917,00
Bank (Lån & Spar)		68.413,91		68.490,73
<u>Bank (Nordea)</u>		<u>156.855,33</u>		<u>159.496,25</u>
Balance		258.563,43		239.973,69
Passiver				
Egenkapital:				
Primo		369.076,67		258.563,43
Årets resultat		32.631,43		-21.230,66
<u>Legat</u>		<u>-143.144,67</u>		<u>2.640,92</u>
Balance		258.563,43		239.973,69

• *Medlemsmøde 99:*

3. oktober 2009, kl. 15-17, Regensen, Store Sal, St. Kannikestræde 2
Amalie og skelettyvene
 Mag.art. Gitte Pedersen foretog i 1997 og 2004 med støtte fra Danida et par rejser til Mongoliet for at lære kulturen og folkelivet at kende. I stedet for at skrive en traditionel geografibog om landet skrev Gitte Pedersen en thriller, hvor læserne følger den 11-årige Amalie, der rejser til de mongolske stepper med sin mor for at grave efter dinosaur-skeletter. Gitte Pedersen fortalte om sine rejser og læste et kapitel op af bogen, der udkom i september 2009 på forlaget Bostrup. Medlemmerne kunne købe bogen direkte hos forlæggeren, der var medarrangør af mødet.

Tilstede var et mongolsk filmhold fra Indre Mongoli. Det arbejder på en TV-serie om Henning Haslund-Christensen. (25 deltagere)

• *Medlemsmøde 100:*

28. november 2009, kl. 15-17, Valby Kulturhus, lok. 2, ved Toftegårds Plads

På hesteryg i

Przewalskihestens land

Mongoliet er verdens største hesteland og hjemsted for Przewalskihesten. Henrik B. Simonsen, som besøgte Mongoliet sidste år, fortalte om Przewalskihestens historie, dens udryddelse fra Mongoliet og genudsættelse i 1992. Desuden fortalte han om en 8 dages ridetur i det mongolske nomademiljø. Foredraget ledsagedes af billeder. Henrik B. Simonsen er pensioneret dyrlæge og har arbejdet på Landbohøjskolen i København i mange år, bl.a. med husdyrs adfærd og velfærd. (35 deltagere)

Medlemsbladet Ger

I 2009 udkom numrene 67, 68, 69 og 70, hvert med 28 sider, og som

sædvanlig fortalte de om nyt og gammelt vedrørende Mongoliet og Danmarks forhold til landet. Det var årgangen, hvor der også kom farvebilleder inde i bladet.

Hjemmeside

I 2009 har vi skiftet system, og layoutet på vores hjemmeside er derfor blevet moderniseret.

Regnskab

Indtægterne faldt med ca. 15.000 kr., hvilket skyldes en halvering af NGO-bidraget i forhold til 2008. Det store bidrag i 2008 var en kompensation for manglende overførsel i 2007. Desuden er renten på bankindeståendet faldet markant.

Udgifterne voksede med ca. 30.000 kr., hvilket havde 3 hovedårsager: 1) Trykning af Ger i farver fordoblede trykudgifterne, 2) Ekstraordinær udgift til drift af hjemmesiden grundet udbyderens manglende fakturering i regnskabsåret 2008, 3) Støttebidrag til bogudgivelse (»Amalie og skelettyvene«).

NGO-projekter

Styrkelse af Socialt

Partnerskab Netværk

2009 var igen et travlt år. Der blev udført et stort arbejde for at skabe udvikling i de lokale organisationer. Alle projektsteder har igangsat en bevægelse for at forbedre det lokale boligmiljø – renere, pænere og grønnere. Der blev malet hegn, bygget drivhuse og plantet 1.000 bærbuske og træer enten på familiernes grund eller på offentligt areal fx ved børnehaver. To steder er der bygget legeplads og bænke i fællesområdet. I sensommeren kunne medlemmerne høste deres tomater, agurker og andre grøntsager til glæde for hele familien.

De lokale organisationer afholdt generalforsamlinger, og nye lokale bestyrelser blev valgt. Flere fra

selvhjælpsgrupperne er blevet valgt ind i lokale bestyrelser. Såvel centralt som lokalt gennemførtes kursus- og træningsaktiviteterne i henhold til planerne. Det kan mærkes, at træningsaktiviteter bidrager til en udvikling. Det har medført en mærkbar forbedring i design og kvalitet af produkterne sammenlignet med tidligere år.

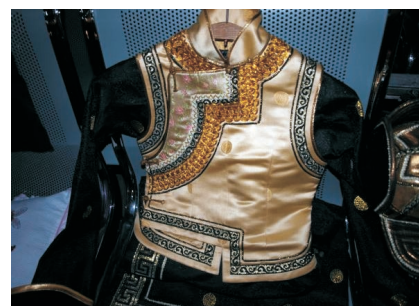
Projektet omfatter i dag 1.082 familier, der er organiseret i 187 selvhjælpsgrupper. Siden projektets start er der ydet 222.400.000 tugrik svarende til 822.000 kr. til låneaktiviteterne. Omkring halvdelen af lånebudgettet er »genanvendelse« fra tilbagebetalinger fra første udlånsrunde. Selvhjælpsmedlemmerne har opsparet 23.702.931 tugrik, hvilket svarer til 87.700 kr. Pr. 31.12.2009 var tilbagebetalingsraten i gennemsnit på 70%. Det skyldes, at den seneste lånecyklus startede november 2009.

Projektets midtvejsmonitorering fandt sted i august-september 2009. Fra Dansk Mongolsk Selskab deltog Kimiko I. Pedersen, Henrik Bo Thrane og Bulgan Njama i samarbejde med lokalt ansatte. Alle projektsteder blev besøgt. Monitoreringen omfattede i alt 467 deltagere. Arbejdet er udmundet i en omfattende rapport. Heri påpeges projektets svage og stærke sider, og den kommer med nyttige anbefalinger. Monitoreringen vurderer projektet generelt som værende succesfuldt, men der påpeges nogle svagheder i forbindelse med udviklingen af lokalorganisationen Socialt Partnerskab Netværk.

Projektet har en bevilling på 4,9 mio. kr. fra Danida og 150.000 kr. fra Dansk Mongolsk Selskab.

Børn og familier

DaMoST holder kontakterne til de tidligere gadebørn (fra Had-2) og udsatte familier ved lige. I 2009 har projektets ansatte organiseret teaterbesøg og tennisturnering. Pro-

jektfolkene besøgte familierne ved det mongolske nytår og omdelte tøj og gode sager. I efteråret blev der uddelt varme trøjer og andet tøj til familierne. De familier, der var en del af familieprojektet, klarer sig på samme måde som den øvrige befolkning: med få penge og knaphed. Men de er selvhjulpne.

Børnene og unge fra gadebørnsprojekterne klarer sig meget forskelligt. Nogle få har fået et godt liv med fast job og fast tilknytning. De fleste lever sammen med deres familier. Andre har etableret et liv med egne familier og bor i egen ger.

Uddannelsesstøtte til fattige unge

I efterårssemestret 2009 er der yderligere 14 unge, der har sendt en ansøgning om støtte. Det betyder, at I. M. Dæhnfeldt Foundation pr. 31.12.2009 støtter i alt 23 unge i at få en faglig uddannelse. 9 unge er omfattet af fuld støtte på grund af

familiens indtægtsforhold, og de resterende 14 unge er omfattet af en låneordning.

De nye modtageres uddannelse fordeler sig således: 1 uddanner sig inden for forsvar og idræt, 1 læser idræt, 3 læser tekniske fag, 1 læser film, 3 læser engelsk, 1 læser regnskab, 1 læser økonomi, 1 læser international økonomi, 1 læser til grundskolelærer og 1 læser it.

I forårssemestret 2009 var der 9, der blev støttet af fonden. 3 blev omfattet af fuld støtte og de resterende 6 af lån. 4 af dem har betalt deres lån tilbage. 1 mangler at tilbagebetale ca. 1.000 kr. 1 har intet tilbagebetalt af sit lån.

Pr. 31.12.2009 ser projektets regnskab således ud:

Antal studerende med fuld støtte	9
Antal studerende med studielån	14
Udbetalt i alt	ca. kr. 50.600
Tilbagebetalt ialt	ca. kr. 8.250

Det store billede viser selvhjælpsgrupper i Orkhon Aimag i gang med at monitorere projektet. De øvrige billeder viser eksempler på produkter fremstillet af projektets deltagere.

Skolen i Erdenebulgan

På foranledning af en henvendelse fra Erdenebulgan Sums skole, som manglede skoleborde og andet udstyr til skolens nytilbygning, er der indsamlet et mindre beløb på 4.000 kr. til støtte for skolen. Skoleudviklingsprojektets folk i Mongoliet blev inddraget for at undersøge priser på skoleinventar. De tilbød også at bestille skoleborde og stole på skolen i Zavkhan og Bulgan Aimag, som fremstiller skolemøbler.

I mellemtiden fandt skolen åbenbart selv en løsning af problemet, hvorfor den nyudnævnte skoledirektør foretrak computere til eleverne. Der er efter aftale med skoledirektøren anskaffet 5 nye computere til skolen for ca. 7.500 kr.

Status 2009 på støtteprojekter m.v.

I nedenstående oversigt ses for 2008 status over de midler, som Selskabet råder over ved siden af den status, der på generalforsamlingen den 13. marts 2010 præsenteres for den egentlige drift af Dansk Mongolsk Selskab. Regnskaberne er revideret af den statsautoriserede revisor *Egon Pedersen Revision* og godkendt af Udenrigsministeriet i 2009.

I oversigten præsenteres tillige en tilsvarende oversigt for 2009.

Disse regnskaber revideres i 2010 af *Egon Pedersen Revision* og tilgår Udenrigsministeriet pr. 1. juli 2010 for godkendelse.

Bidrag til aktiviteter i Mongoliet, **også til den akutte nødhjælp til ofrene for zud**, kan overføres til Selskabets konto i Nordea, reg. nr. 2191 konto nr. 7560 645 818.

Leif F. Petersen
Projektadministrator

Dansk Mongolsk Selskab administrerer følgende bankkonti for tilknyttede fonde og støtteforeninger samt projektkonti:

	2008	2009
Børn i Mongoliet		
Nordea primo konto 7555 575 240	655.507	625.702
Microcredit		-147.320
Erdenebulgan		-76.165
Rente/gebyr		6.684
Nordea ultimo	625.702	408.901
Støtteforeningen kulde/børn		
Nordea primo konto 7560 645 818	104.492	105.564
Bidrag		4.000
Rente		1.272
Nordea ultimo	105.564	110.836
Administrationskonto vedr. projekter		
Nordea ultimo konto 8966 659 581	372.903	415.080
Projekt SPN		
Nordea ultimo konto 6444 409 213	334.480	603.213
Projekt Skoleudvikling		
Nordea ultimo konto 6447 246 714	1.931.590	53.894
Fast ejendom, lokaler i Ulaanbaatar		
erhvervet i 2004		404.278

Skoleudvikling i landdistrikter

I 2009 gik projektet for alvor ind i sin afsluttende fase. Oprindeligt skulle projektet være afsluttet i 2008, men effektiv anvendelse af midlerne gjorde en forlængelse mulig inden for den oprindelige budgetbevilling fra Danida. Projektet afsluttes nu i oktober 2010.

Den afsluttende fase har naturligt nok fokus på projektets bæredygtighed, når den danske bistand ophører. Dansk og international erfaring viser, at bæredygtigheden i skoleudviklingsprojekter i høj grad afhænger af, om de nye kompetencer, som lærere og skoleledere har udviklet, vedligeholdes og til stadighed videreudvikles. Og om der

er en såkaldt »kritisk masse«, der vil og kan arbejde videre med ideer og erfaringer fra projektet, når selve projektfasen afsluttes.

Derfor satser vi på, at hver af de 80 projektskoler bliver lærings- og formidlingscentre for 4-5 naboskoler. Hver skole bliver med andre ord ansvarlig for systematisk at videregive erfaringer og ideer fra projektet til kolleger og lokalsamfund i 4-5 naboskoler/-landsbyer. De 80 projektskoler afholder seminarer og workshops for naboskolerne, udveksler lærere og afholder møder med forældre og myndigheder for at videregive erfaringer og ideer.

Samtidig arbejder hver projektskole/-landsby naturligvis videre med egne aktiviteter, der ligger i forlængelse af projektet. Projektskolerne holder ny viden og erfaring ved lige ved at være »lærere« og »konsulenter« for kolleger ved naboskolerne, samtidig med at de arbejder videre med målrettede aktiviteter på deres egne skoler. 80 projektskoler plus 4-5 naboskoler pr. projektskole giver i alt ca. 400-440 skoler. Der er omkring 640 skoler i Mongoliet. Projektet når altså ud til 2/3 af alle skoler. Dermed skulle en »kritisk masse« være nået.

I sommeren 2009 blev der, som i de foregående år, gennemført seks regionale workshops med deltagelse af alle projektskoler inklusive forældrerepræsentanter. Foråret bød på workshops for de regionale konsulenter og for alle skoleledere. I efteråret tog svineinfluenzaen for alvor fat i Mongoliet og planlagte aktiviteter for oktober-december måtte i stor udstrækning udsættes til foråret 2010.

Der er bevilget i alt 11,4 mio. kr. til projektets anden fase (2005-10). Budgettet blev i 2008 justeret til godt 10 mio. kr. og er med udgangen af 2009 forbrugt.

Bestyrelsen

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 102*

Lørdag den 13. marts kl. 15-22

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. *Valg af dirigent.*
2. *Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2009.*
3. *Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2009.*
4. *Fastsættelse af kontingent.*
Bestyrelsen foreslår, at kontingentet hæves til 175 kr. for ordinært medlemskab, 275 kr. for husstandsmedlemskab og 600 kr. for firmamedlemskab.
5. *Valg af bestyrelsesmedlemmer.*
På valg er: Søren Haslund-Christensen, Jan Koed, Leif F. Petersen, Henrik Bo Thrane. Alle modtager genvalg.
Ikke på valg er: Anita Garbers, Rolf Gilberg, Lars Højer, Bulgan Njama.
6. *Valg af suppleanter.*
På valg er: Morten A. Pedersen.
7. *Valg af revisor.*
På valg er: Britta Tvede Hansen.
8. *Indkomne forslag.*
9. *Eventuelt.*

Medlemmernes time

Kl. ca. 16 vil medlemmerne have chancen for i uformelle rammer at fortælle om deres relationer til Mongoliet. Det kan fx være rejseoplevelser, projekter eller samarbejde med mongolske partnere.

Har du noget på hjerte, så send en mail til Rolf Gilberg, ilbe@os.dk, tel. 2615 9511.

Forårsfesten

Kl. ca. 17.00 er maden på plads i de tilstødende lokaler. Prisen for deltagelse i forårsmiddagen er 150 kr. pr. person inkl. drikkevarer. Også ikke-medlemmer er velkomne. Tag gerne jeres dell på!

Tilmelding sker ved senest *mandag den 8. marts* at indbetale beløbet på girokonto 784-1582. Ved direkte bankoverførsel anvendes Danske Bank reg. nr. 1551. Skriv navn på deltager(e) og mærk indbetalingen »Forårsfest«. Man kan også fremsende en check adresseret til kassereren, se side 2. Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

Hjælp ønskes

Har du tid og lyst til at give en hjælpende hånd til arrangørerne af forårsfesten, er du velkommen til at henvende dig til Henrik Bo Thrane, hbthrane@pc.dk, tel. 3966 9497.

- *Medlemsmøde 103*

Lørdag den 17. april kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Ud over stepperne med Mongoliets blinde

Næstformand i *Dansk Blindesamfund*, **John Heilbrunn**, var tidligere ansvarlig for det projekt, der i 2006 blev etableret i samarbejde med den mongolske blindeorganisation, *Mongolian Federation of the Blind*. Formålet var at forbedre levevilkårene for synshandicappede i Mongoliet. I Ger 70 bragte vi på side 8-9 en præsentation af projektet.

På medlemsmødet vil John Heilbrunn, der har stor erfaring med bistandsarbejde, fortælle om de vilkår, blindesagen i Mongoliet arbejder under: aktiviteterne i projektet, erfaringerne og de fremtidige mål for den mongolske blindeorganisation.

'Mongoliet er vort mål'. 30. januar havde vi et velbesøgt møde (nr. 101) i de »gamle« lokaler på Danasvej. **Christel Braae** fortalte levende om danskerne i Mongoliet i 30'erne. Foto: Ib Dyrhøj Christensen

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby